

Joanna Gruba

RAPORT

O STANIE KSZTAŁCENIA LOGOPEDÓW

2020

FUNDACJA
SCIENCE WATCH POLSKA

Redakcja i korekta językowa: Katarzyna Mokros
Skład: Krzysztof Stawiarski

Wszystkie prawa zastrzeżone.
Utwór w całości ani we fragmentach nie może być powielany ani rozpowszechniany za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych bez pisemnej zgody właściciela praw autorskich.

Copyright © 2021 by KOMLOGO

Wydanie I, Gliwice 2021

Wydawnictwo KOMLOGO

Fundacja Science Watch Polska
ul. Zwycięstwa 1, 44-100 Gliwice
tel. 886 929 666
www.sciencewatch.pl, info@sciencewatch.pl

ISBN 978-83-961391-0-8

Raport o stanie kształcenia logopedów

Spis treści

Wprowadzenie.....	2
1. Zawód logopedy	3
2. Podstawy prawne kształcenia logopedów	5
3. Organizacje biorące udział w opracowaniu <i>Raportu o stanie kształcenia logopedów</i>	7
4. Etap I – Weryfikacja uczelni kształcących logopedów w Polsce.....	9
4.1. Wykaz uczelni kształcących logopedów	10
4.2. Podsumowanie	19
5. Etap II – Organizacja kształcenia i dobór kadry na studiach logopedycznych.....	21
5.1. Weryfikacja kandydatów na studia logopedyczne	26
5.2. Wykaz osób prowadzących zajęcia oraz wykaz przedmiotów.....	30
5.3. Liczba godzin w poszczególnych blokach tematycznych	32
5.4. Liczba godzin praktyk studenckich.....	37
5.5. Sposób organizacji praktyk studenckich	40
5.6. Forma zakończenia studiów	44
5.7. Kooperacje uczelniane	47
5.8. Pozyskiwanie zewnętrznych funduszy	48
5.9. Logopedyczne studia niestacjonarne.....	49
5.10. Ukończone kierunki wymagane do rozpoczęcia studiów podyplomowych.....	49
6. Etap III – Ocena uczelni przez absolwentów	53
6.1. Przygotowanie teoretyczne w opinii absolwentów	55
6.2. Przygotowanie praktyczne w opinii absolwentów	57
6.3. Diagnoza logopedyczna w opinii absolwentów	59
6.4. Terapia logopedyczna w opinii absolwentów	62
6.5. Podsumowanie	65
Zakończenie.....	65
Przypisy	67
Aneksy.....	68

Wprowadzenie

Początki zainteresowań związanych z zaburzeniami mowy w Polsce sięgają 1892 r., kiedy to Władysław Ołtuszewski, polski lekarz laryngolog, logopeda i foniatra, założył zakład leczniczy dla osób dotkniętych „zbocheniami mowy”¹. Systematyczne kształcenie logopedów rozpoczęło się w naszym kraju w 1970 r., z chwilą otwarcia pierwszych podyplomowych studiów logopedycznych w Lublinie.

Przez 50 lat kształcenia logopedów w Polsce nie ujednociono systemu kształcenia w tym zawodzie. Pierwsze standardy kształcenia logopedów zostały opracowane w 2019 r.². Ponadto nie prowadzi się statystyk związanych z zatrudnianiem i zapotrzebowaniem na rynku osób posiadających wykształcenie logopedyczne, brak jest jednolitego spisu specjalistów w tej dziedzinie. Brak jest również wykazu szkół wyższych, w których kształcą się logopedów.

W ostatnich latach liczne publiczne i niepubliczne szkoły wyższe, chcąc uatrakcyjnić ofertę swoich uczelni, uruchamiają podyplomowe studia logopedyczne. Brak ujednoczonych programów kształcenia powoduje, że są to studia na różnym poziomie nauczania, często nieweryfikujące przydatności kandydata do wykonywania zawodu. Stąd umiejętności logopedów po ukończeniu studiów podyplomowych organizowanych przez różne uczelnie znacznie różnią się między sobą. O braku podstawowych umiejętności niektórych absolwentów studiów logopedycznych może świadczyć zapotrzebowanie logopedów na kursy i szkolenia obejmujące podstawowe zagadnienia, w które każdy absolwent studiów logopedycznych powinien zostać wyposażony w toku kształcenia.

Z powodu dotychczasowego braku unormowań w systemie kształcenia logopedów postanowiono zebrać informacje dotyczące uczelni kształcących logopedów oraz sposobu organizacji prowadzonych w nich studiów. Uzyskane dane przedstawiono w postaci *Raportu o stanie kształcenia logopedów*.

Raport o stanie kształcenia logopedów nie powstałby, gdyby nie pomoc rektorów szkół wyższych, kierowników studiów kształcących logopedów i absolwentów studiów logopedycznych. Dlatego serdecznie dziękuję wszystkim osobom zaangażowanym w wypełnianie kwestionariuszy i uzupełnianie informacji, które posłużyły do opracowania przedstawionego zbioru danych.

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82aw_O%C5%82tuszewski [dostęp 20.01.2021 r.].

² <https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-w-sprawie-standardow-ksztalcenia-przygotowujacego-do-wykonywania-zawodow> [dostęp 20.12.2020 r.].

1. Zawód logopedy

Logopeda należy w Polsce do zawodów regulowanych³, co oznacza, że wykonywanie go jest możliwe tylko po spełnieniu konkretnych wymogów określonych przepisami prawa⁴. Prawo unijne natomiast stanowi, iż osoba, która uzyskała kwalifikacje w zakresie zawodu regulowanego w jednym państwie członkowskim UE⁵, potrzebuje oficjalnego ich uznania w innym⁶, a uznania takiego dokonują właściwe organy państwa przyjmującego na podstawie własnych przepisów⁷.

W Polsce zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 sierpnia 2014 r.⁸ w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, logopeda jako pełnoprawny zawód regulowany zaklasyfikowany jest w grupie specjalistów (2) i obejmuje specjalistów do spraw zdrowia (22) i specjalistów nauczania i wychowania (23).

W tabeli 1. przedstawiono zawód logopedy w klasyfikacji zawodów i specjalności oraz kody powiązane z poszczególnymi zawodami.

Tabela 1. Zawód logopedy w klasyfikacji zawodów i specjalności.

Specjaliści do spraw zdrowia	Specjaliści nauczania i wychowania
2294 – audiofonolodzy i logopedzi 229401 – audiofonolog 229402 – logopeda 229403 – neurologopeda 229404 – surdologopeda 229490 – pozostali audiofonolodzy i logopedzi	2359 – specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani 235906 – nauczyciel logopeda

Profesja logopedy wymaga wielu wyjątkowych umiejętności. Każdy logopeda powinien posiadać wiedzę nie tylko logopedyczną, ale i z dziedzin pokrewnych, tj. medycyny, psychologii, językoznawstwa i innych.

³ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie wykazu zawodów regulowanych i działalności regulowanych, przy wykonywaniu których usługodawca posiada bezpośredni wpływ na zdrowie lub bezpieczeństwo publiczne, w przypadku których można wszcząć postępowanie w sprawie uznania kwalifikacji.

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Zaw%C3%B3d_regulowany [dostęp 10.12.2020 r.].

⁵ Dotyczy to także EOG i Szwajcarii.

⁶ Głównym aktem prawnym regulującym ten obszar jest Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.Urz. UE L 255 z 30.09.2005 r., str. 22, z późn. zm.).

⁷ Ponieważ jednak każdy kraj członkowski UE sam decyduje o uregulowaniu dostępu do zawodów, ten sam zawód może w jednym państwie członkowskim UE okazać się zawodem regulowanym, podczas gdy w innych państwach członkowskich nie będzie on regulowany, por. <https://www.gov.pl/web/nauka/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych-1> [dostęp 10.12.2020 r.].

⁸ <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180000227/O/D20180227.pdf> [dostęp 10.12.2020 r.].

Absolwenci studiów logopedycznych mogą znaleźć zatrudnienie w placówkach oświatowych (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły, przedszkola, placówki opiekuńcze, internaty) i w służbie zdrowia (poradnie zdrowia, szpitale, kliniki). Zatrudnienie w jednym lub drugim resorcie wpływa na pracę logopedów, którzy mają takie samo przygotowanie zawodowe. Od miejsca zatrudnienia logopedy zależy czas jego pracy, awans zawodowy, kontakty w pracy, zakres obowiązków i rodzaj zaburzeń, z jakimi będzie spotykać się w pracy. W tabeli 2. przedstawiono porównanie warunków pracy logopedów w dwóch resortach.

Tabela 2. Porównanie warunków pracy logopedy w oświacie i służbie zdrowia.

Warunki pracy	Resort	
	Logopedzi pracujący w oświacie	Logopedzi pracujący w służbie zdrowia
Czas pracy	nie więcej niż 22 godziny tygodniowo ⁹	40 godzin tygodniowo
Awans zawodowy	nauczyciel stażysta, kontraktowy, mianowany, dyplomowany	specjalizacja z neurologopedii odbyta w służbie zdrowia
Kontakty w pracy	nauczyciele	lekarze, pielęgniarki
Rodzaj zaburzeń	głównie: dyslalie, zaburzenia słuchu, zaburzenia rozwoju	głównie: afazje, dyzartrie, choroby otępienne
Pacjenci	dzieci	dzieci i dorośli

Opracowanie własne¹⁰.

Ścieżki awansu zawodowego logopedów pracujących w oświacie i służbie zdrowia przedstawiają się różnie. W oświacie logopeda obejmuje stanowisko nauczyciela i jako nauczyciel logopeda podlega Karcie nauczyciela. Jego awans zawodowy przebiega tak samo jak pozostałych pracowników w placówkach oświatowych – od nauczyciela stażysty poprzez kontraktowego, mianowanego aż do nauczyciela dyplomowanego.

W służbie zdrowia po ukończeniu studiów logopedycznych można uzyskać specjalizację mającą zastosowanie w ochronie zdrowia. Obecnie jedynie Szpital Kliniczny im. Heliodora Święcickiego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu posiada akredytację do prowadzenia specjalizacji w zakresie neurologopedii. Program specjalizacji w dziedzinie neurologopedii dla osób posiadających tytuł zawodowy magistra uzyskany na kierunku studiów w zakresie logopedii znajduje się na stronie Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego¹¹.

⁹ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19820030019/U/D19820019Lj.pdf> [dostęp 10.12.2020 r.].

¹⁰ J. Gruba, *Technologia informacyjna w logopedii*, Gliwice 2009.

¹¹ <https://cmkp.edu.pl/wp-content/uploads/pdf/040-Neurologopedia-podstawowy-2018.pdf> [dostęp 10.12.2020 r.].

2. Podstawy prawne kształcenia logopedów

W Polsce logopedzi mogą uzyskiwać uprawnienia do wykonywania zawodu, kończąc studia podlegające:

A. Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego (od października 2021 r. Ministerstwu Nauki i Edukacji),

B. Ministerstwu Zdrowia.

Zasady funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki określa Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Uczelnie mogą prowadzić logopedyczne studia licencjackie (studia I stopnia), logopedyczne studia magisterskie (studia II stopnia) oraz studia podyplomowe. Studia na uczelniach publicznych i niepublicznych podlegających Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego prowadzone są na określonym kierunku, poziomie i profilu. Programy studiów na kierunku logopedia mogą różnić się między sobą, co wynika z §3. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.

Licencjat – jest tytułem zawodowym, który otrzymuje absolwent studiów pierwszego stopnia. W Polsce 13 uczelni publicznych¹² prowadzi kształcenie na kierunku logopedia na pierwszym poziomie kształcenia. W tabeli 3. przedstawiono uczelnie kształcące logopedów na poziomie licencjackim zgodnie z systemem RADon¹³.

Tabela 3. Uczelnie kształcące logopedów na poziomie licencjackim zgodnie z systemem RADon.

Lp.	Instytucja/jednostka	Nazwa kierunku	Profil kształcenia
1.	Uniwersytet Opolski	filologia z logopedią nauczycielską	ogólnoakademicki
2.	Uniwersytet Gdański	logopedia	praktyczny
3.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	logopedia	ogólnoakademicki
4.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	logopedia z fonoaudiologią	praktyczny
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	logopedia ogólna i kliniczna	ogólnoakademicki

¹² Przy czym na Uniwersytecie Opolskim logopedzi kształceni są na 3 kierunkach.

¹³ <https://radon.nauka.gov.pl/dane/studia-prowadzone-na-okreslonym-kierunku?levels=2&pageNumber=1&name=Logopedia&pageSize=30&fieldName=name&sortOrder=ASC> [dostęp 14.01.2020 r.].

6.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	logopedia	ogólnoakademicki
7.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	logopedia	ogólnoakademicki
8.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	logopedia	ogólnoakademicki
9.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	logopedia ogólna	ogólnoakademicki
10.	Uniwersytet Warszawski	logopedia ogólna i kliniczna	ogólnoakademicki
11.	Uniwersytet Łódzki	logopedia z audiologią	praktyczny i ogólnoakademicki
12.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	logopedia z audiologią	praktyczny
13.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	logopedia z audiologią	praktyczny
14.	Uniwersytet Opolski	logopedia z językiem polskim jako obcym	ogólnoakademicki
15.	Uniwersytet Opolski	logopedia z językiem polskim nauczycielska	ogólnoakademicki

Dane z systemu POL-on według stanu na 14 stycznia 2020 r.

Magister – jest tytułem zawodowym, który otrzymuje absolwent studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. W Polsce 8 uczelni publicznych prowadzi kształcenie na kierunku logopedia na drugim poziomie kształcenia¹⁴. W tabeli 4. przedstawiono jednostki kształcące logopedów na poziomie magisterskim zgodnie z systemem RADon¹⁵.

¹⁴ <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001668/U/D20181668Lj.pdf> art. 77.1

¹⁵ <https://radon.nauka.gov.pl/dane/studia-prowadzone-na-okreslonym-kierunku?levels=2&pageNumber=1&name=Logopedia&pageSize=30&fieldName=name&sortOrder=ASC> [dostęp 14.01.2020 r.]

Tabela 4. Uczelnie kształcące logopedów na poziomie magisterskim zgodnie z systemem RADon.

Lp.	Instytucja/jednostka	Nazwa kierunku	Profil kształcenia
1.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	logopedia ogólna i kliniczna	ogólnoakademicki
2.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	logopedia z fonoaudiologią	praktyczny
3.	Uniwersytet Gdański	logopedia	praktyczny
4.	Uniwersytet Łódzki	logopedia	ogólnoakademicki
5.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	logopedia	ogólnoakademicki
6.	Uniwersytet Warszawski	logopedia ogólna i kliniczna	ogólnoakademicki
7.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	logopedia z audiologią	praktyczny
8.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	logopedia	ogólnoakademicki

Dane z systemu POL-on według stanu na 14 stycznia 2020 r.

Uprawnienia do wykonywania zawodu logopedy można uzyskać również, kończąc **studia podyplomowe**. Niestety w Polsce nie istnieje ogólnodostępna baza weryfikująca, które uczelnie kształcą logopedów na studiach podyplomowych. Brak jest również danych dotyczących kształcenia w trybie niestacjonarnym.

3. Organizacje biorące udział w opracowaniu *Raportu o stanie kształcenia logopedów*

Przed przystąpieniem do opracowania *Raportu o stanie kształcenia logopedów*, 5 grudnia 2019 r. na spotkaniu w Warszawie podpisano porozumienie o współpracy między przedstawicielem Fundacji Science Watch Polska, którą reprezentowała prezes Joanna Gruba, oraz Polskim Związkiem Logopedów, który reprezentowała przewodnicząca PZL Ewa Małachowska. Ustalono, że do zespołu opracowującego *Raport* należy zaprosić Polskie Towarzystwo Logopedyczne. List intencyjny w tej sprawie wysłano drogą mejlową i pocztą tradycyjną 18 grudnia 2019 r. na ręce przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Logopedycznego – Jolanty Panasiuk. Zarówno e-mail, jak i pismo wysłane pocztą tradycyjną pozostały bez odpowiedzi.

Na spotkaniu uzgodniono, że zbieranie danych do *Raportu* odbywać się będzie głównie drogą mejlową, którą do respondentów wysyłane będą uprzednio specjalnie opracowane

kwestionariusze z pytaniami w wersji elektronicznej. Opracowanie techniczne oraz obsługę logistyczną niezbędną do zbierania danych powierzono Wydawnictwu Komlogo. Zadaniem Wydawnictwa miało być również wysyłanie e-maili, zbieranie wyników otrzymanych od respondentów, propagowanie raportu w środowisku naukowym i wśród logopedów praktyków.

Podczas spotkania przyjęto następujący podział obowiązków:

Fundacja Science Watch Polska zobowiązała się do:

1) merytorycznego opracowania kwestionariuszy z pytaniami, a także przeprowadzenia sondażu diagnostycznego w środowisku rektorów, opiekunów studiów logopedycznych oraz absolwentów studiów logopedycznych, publicznych i niepublicznych uczelni kształcących logopedów na różnych poziomach: licencjackim, magisterskim i podyplomowym.

Zbieranie danych podzielono na 3 etapy:

– **etap I** – wysłanie kwestionariusza z pytaniami do rektorów publicznych i niepublicznych uczelni w celu wyłonienia uczelni, które prowadzą studia logopedyczne na różnych poziomach kształcenia: licencjackim, magisterskim i podyplomowym. Zakończenie etapu weryfikacyjnego przewidziano na 31 stycznia 2020 r.;

– **etap II** – wysłanie kwestionariusza z pytaniami do opiekunów wyłonionych uprzednio studiów logopedycznych w celu zebrania informacji na temat procesu kształcenia na poszczególnych poziomach;

– **etap III** – rozpropagowanie kwestionariusza (w wersji internetowej i tradycyjnej) z pytaniami do absolwentów kierunków logopedycznych w celu zebrania informacji dotyczących kształcenia na uczelniach publicznych i niepublicznych.

Polski Związek Logopedów zobowiązał się do:

1) zebrania i opracowania zagadnień związanych z analizą podstaw prawnych zatrudnienia logopedów w służbie zdrowia i resorcie oświaty (w tym podstawy prawnej zatrudniania logopedów w różnych typach placówek oświatowych: szkołach publicznych, przedszkolach, szkołach specjalnych, poradniach pedagogiczno-psychologicznych, różnych typach placówek niepublicznych);

2) opracowania kwestionariusza z pytaniami dotyczącymi opinii logopedów czynnych zawodowo na temat warunków pracy.

W przedstawionym *Raporcie* opisano realizację zadań podjętych przez Fundację Science Watch Polska przy współpracy Wydawnictwa Komlogo.

4. Etap I – Weryfikacja uczelni kształcących logopedów w Polsce

Etap I *Raportu o stanie kształcenia logopedów* związany był z weryfikacją uczelni publicznych i niepublicznych, na których organizowane są studia kształcące logopedów. W tym celu zwrócono się w trybie dostępu do informacji publicznej do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz do Ministerstwa Zdrowia z prośbą o udostępnienie wykazu uczelni kształcących logopedów na studiach licencjackich, magisterskich i podyplomowych. Odpowiedź z obu ministerstw obejmowała dane z systemu RADon¹⁶, przedstawione w tabelach 3 i 4.

Ponadto za pomocą poczty elektronicznej wysłano zapytanie w trybie dostępu do informacji publicznej do 356 uczelni w Polsce, w tym 123 uczelni publicznych (34,55%) i 233 uczelni niepublicznych (65,45%).

Pytania dotyczyły:

- roku założenia studiów logopedycznych: licencjackich, magisterskich i podyplomowych,
- liczby godzin studiów (bez praktyk),
- liczby godzin praktyk,
- liczby absolwentów w roku akademickim 2018/2019.

Ponadto zwrócono się z prośbą o podanie danych osoby odpowiedzialnej za organizację procesu kształcenia na studiach logopedycznych na konkretnej uczelni – miała to być osoba do kontaktu podczas II etapu zbierania danych do *Raportu*.

Na pisma wysłane do 356 uczelni odpowiedzi udzieliło 159 uczelni (44,66%), w tym 85 uczelni publicznych (23,88%) i 74 uczelnie niepubliczne (20,79%). Na pismo nie odpowiedziało aż 197 uczelni (55,34%), w tym 38 uczelni publicznych (10,67%) i 159 uczelni niepublicznych (44,66%). W tabeli 5. przedstawiono liczby uczelni, które odpowiedziały na pismo, oraz tych, które odpowiedzi nie udzieliły, z podziałem na uczelnie publiczne i niepubliczne.

Tabela 5. Liczba uczelni, które odpowiedziały na pytania w I etapie zbierania danych.

Odpowiedzi	Szkoły publiczne		Szkoły niepubliczne		Ogółem	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Udzieliły odpowiedzi	85	23,88	74	20,79	159	44,66
Nie udzieliły odpowiedzi	38	10,67	159	44,66	197	55,34
Razem	123	34,55	233	65,45	356	100,00

¹⁶ <https://radon.nauka.gov.pl/dane/studia-prowadzone-na-okreslonym-kierunku?levels=2&pageNumber=1&name=Logopedia&pageSize=30&fieldName=name&sortOrder=ASC>
[dostęp 14.01.2020 r.]

Z informacji uzyskanych od rektorów wynika, że studia logopedyczne prowadzone są na 39 uczelniach w 65 jednostkach kształcących logopedów na różnym poziomie (licencjackim, magisterskim i podyplomowym). Należy zwrócić uwagę, że w obrębie jednej uczelni może występować kształcenie na różnych poziomach (np. licencjackim i magisterskim lub licencjackim i podyplomowym).

Na poziomie licencjackim kształcą się studenci w 18 jednostkach (na 17 uczelniach), na poziomie magisterskim w 17 jednostkach (na 16 uczelniach), a na poziomie podyplomowym w 30 jednostkach (na 30 uczelniach).

4.1. Wykaz uczelni kształcących logopedów

W rozdziale przedstawiono wykaz uczelni prowadzących studia logopedyczne na różnych poziomach kształcenia: licencjackim, magisterskim i podyplomowym. W tabelach zamieszczono dane zawierające nazwy uczelni, informacje o roku założenia studiów, wykaz godzin studiów i godzin praktyk oraz liczbę absolwentów w roku akademickim 2018/2019.

Studia licencjackie

Jak wynika z odpowiedzi otrzymanych od rektorów, studia licencjackie kształcące logopedów prowadzone są aż w 17 uczelniach publicznych w Polsce. Należy zaznaczyć, że na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu prowadzone są studia I stopnia kształcące logopedów na dwóch wydziałach: Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej oraz Wydziale Studiów Edukacyjnych (dlatego w tabeli 6. zamieszczono 18 pozycji).

Żadna uczelnia niepubliczna nie zgłosiła prowadzenia studiów licencjackich kształcących logopedów.

Porównanie odpowiedzi rektorów z danymi otrzymanymi z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz z danymi z systemu RADon¹⁷ nasuwa interesujące spostrzeżenie. Okazuje się, że wykazie na stronie www.radon.nauka.gov.pl brakuje 7 uczelni kształcących logopedów na poziomie licencjackim.

Ponadto z porównania danych zamieszczonych w systemie RADon z informacjami uzyskanymi od rektorów wynika, że odpowiedzi nie przysłały następujące uczelnie kształcące logopedów na kierunkach logopedycznych:

¹⁷ <https://radon.nauka.gov.pl/dane/studia-prowadzone-na-okreslonym-kierunku?levels=2&pageNumber=1&name=Logopedia&pageSize=30&fieldName=name&sortOrder=ASC>
[dostęp 14.01.2020 r.]

1. Uniwersytet Opolski – filologia z logopedią nauczycielską,
2. Uniwersytet Opolski – logopedia z językiem polskim jako obcym,
3. Uniwersytet Opolski – logopedia z językiem polskim nauczycielska,
4. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – logopedia.

W tabeli 6. przedstawiono uzyskane od rektorów uczelni kształcących logopedów na poziomie licencjackimi informacje dotyczące: roku założenia studiów, liczby absolwentów w roku akademickim 2018/2019 oraz liczby godzin teoretycznych i praktycznych. Uczelnie zostały zaprezentowane w kolejności uwzględniającej przede wszystkim rok założenia studiów, jednakże z podziałem na:

- 1) uczelnie, które przysłały odpowiedzi do *Raportu* i znajdują się w bazie RADon (są to uczelnie zamieszczone w tabeli na białym tle) – pozycje od 1 do 11;
- 2) uczelnie, które przysłały odpowiedzi do *Raportu*, a nie figurują w bazie RADon (są to uczelnie zamieszczone w tabeli na szarym tle) – pozycje od 12 do 18.

Tabela 6. Uczelnie kształcące logopedów na studiach licencjackich według danych uzyskanych od rektorów uczelni.

Lp.	Nazwa i status uczelni	Nazwa studiów i rok założenia	Liczba absolwentów w roku akademickim 2018/2019	Liczba godzin studiów (bez praktyk) i liczba godzin praktyk
1.	Uniwersytet Gdański uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2006	42	liczba godzin studiów: 2110; liczba godzin praktyk: 240
2.	Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uczelnia publiczna	logopedia z audiologią rok założenia: 2007	56	liczba godzin studiów: 2700; liczba godzin praktyk: 720
3.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku uczelnia publiczna	logopedia z fonoaudiologią rok założenia: 2009	33	liczba godzin studiów: 2254 liczba godzin praktyk: 960
4.	Warszawski Uniwersytet Medyczny uczelnia publiczna	logopedia ogólna i kliniczna rok założenia: 2011	29	liczba godzin studiów: 1840; liczba godzin praktyk: 225
5.	Uniwersytet Warszawski uczelnia publiczna	logopedia ogólna i kliniczna rok założenia: 2011	45	liczba godzin studiów: 2033; liczba godzin praktyk: 240
6.	Uniwersytet Łódzki uczelnia publiczna	logopedia z audiologią rok założenia: 2012	51	liczba godzin studiów: 1715; liczba godzin praktyk: 390
7.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach uczelnia publiczna	filologia polska specjalność: język polski z logopedią rok założenia: 2012	6	liczba godzin studiów: 2040; liczba godzin praktyk: 210
8.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2013	40	liczba godzin studiów: 2160; liczba godzin praktyk: 150
9.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2014	45	liczba godzin studiów: 2347; liczba godzin praktyk: 160

10.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2016	64	liczba godzin studiów: 1483; liczba godzin praktyk: 150
11.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach uczelnia publiczna	logopedia ogólna rok założenia: 2019	0	liczba godzin studiów: 2446 – bez praktyk (stac); 1867 (niestac); liczba godzin praktyk: 90
12.	Uniwersytet Szczeciński uczelnia publiczna	pedagogika specjalna specjalność: logopedia szkolna i pedagogika wczesnej edukacji rok założenia: 2012	34	liczba godzin studiów: 1844; liczba godzin praktyk: 270
13.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej uczelnia publiczna	filologia polska specjalność: logopedia rok założenia: 2013	10	liczba godzin studiów: 1995; liczba godzin praktyk: 80
14.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu uczelnia publiczna	pedagogika specjalność: logopedia i terapia pedagogiczna rok założenia: 2014	17	liczba godzin studiów: 2165 liczba godzin praktyk: 480
15.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Studiów Edukacyjnych uczelnia publiczna	pedagogika specjalna specjalność: logopedia – profilaktyka i terapia rok założenia: 2015	50	liczba godzin studiów: 2266; liczba godzin praktyk: 150
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu uczelnia publiczna	pedagogika w zakresie logopedii rok założenia: 2015	18	liczba godzin studiów: 2100; liczba godzin praktyk: 270
17.	Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku uczelnia publiczna	pedagogika specjalna specjalność: logopedia ogólna rok założenia: 2018	0	liczba godzin studiów: 1890; liczba godzin praktyk: 360
18.	Uniwersytet Śląski w Katowicach uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2019	0	liczba godzin studiów: 1785; liczba godzin praktyk: 180
Liczba absolwentów razem			371	

Rok założenia. Jak wynika z informacji otrzymanych od rektorów, pierwsze studia logopedyczne kształcące logopedów na poziomie licencjackim powstały w 2006 r. na Uniwersytecie Gdańskim.

Analiza danych wskazuje, że w ciągu ostatnich 5 lat nastąpił znaczny wzrost liczby uczelni kształcących logopedów na poziomie licencjackim. Od 2014 do 2019 r. aż 8 uczelni (44,44%) otwarło specjalność logopedyczną.

Liczba godzin studiów. Analizując przesłane przez rektorów dane, można zauważyć, że na uczelniach różnie kształtują się liczby zarówno godzin studiów, jak i godzin praktyk. Największą liczbę godzin studiów odnotowano na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na studiach logopedia z audiologią – 2700 godzin. O prawie połowę

mniej godzin zanotowano na studiach licencjackich na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – 1483 godzin.

Liczba godzin praktyk. Różnie przedstawia się również liczba godzin praktyk prowadzonych na uczelniach. Największą liczbę praktyk odnotowano na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku – 960 godzin oraz na Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – 720 godzin. Najmniej praktyk mają studenci studiujący na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej – 80 godzin oraz Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach – 90 godzin. Na pozostałych uczelniach rektorzy zgłosili na poziomie studiów licencjackich od 150 do 480 godzin praktyk.

Jak wynika z odpowiedzi uzyskanych od rektora Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, na dwóch wydziałach: Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej oraz Wydziale Studiów Edukacyjnych pomimo kształcenia w obrębie jednej uczelni studenci logopedii mają różną liczbę godzin teoretycznych i praktycznych.

Warto zwrócić uwagę, że na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach kształcenie logopedów odbywa się zarówno w systemie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym. Jest to jedyny w Polsce uniwersytet kształcący logopedów na poziomie licencjackim w systemie niestacjonarnym.

Liczba absolwentów. Według danych uzyskanych od rektorów w roku akademickim 2018/2019 logopedyczne studia licencjackie ukończyło 371 osób.

Studia magisterskie

Odpowiedzi uzyskane od rektorów wskazują, że studia magisterskie kształcące logopedów prowadzone są na 16 uczelniach w Polsce – 14 uczelniach publicznych i 2 niepublicznych. Na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu prowadzone są studia magisterskie na dwóch wydziałach: Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej oraz Wydziale Studiów Edukacyjnych (dlatego w tabeli 7. zamieszczono 17 pozycji).

Porównując odpowiedzi rektorów z wykazem uczelni kształcących logopedów zamieszczonym w bazie RADon¹⁸, można zauważyć, że w bazie zamieszczonych jest jedynie 8 jednostek kształcących logopedów na poziomie magisterskim. Natomiast rektorzy aż 9 uczelni wskazali, że w ich jednostkach występuje kształcenie logopedów na poziomie

¹⁸ <https://radon.nauka.gov.pl/dane/studia-prowadzone-na-okreslonym-kierunku?levels=2&pageNumber=1&name=Logopedia&pageSize=30&fieldName=name&sortOrder=ASC>
[dostęp 14.01.2020 r.]

licencjackim, a uczelnie te nie figurują w wykazie na stronie www.radon.nauka.gov.pl. Należy pamiętać, że na UAM w Poznaniu kształcenie logopedów odbywa się na dwóch kierunkach.

W tabeli 7. zamieszczono zgłoszone przez rektorów uczelnie kształcące logopedów na poziomie magisterskim i informacje dotyczące: roku założenia studiów, liczby absolwentów w roku akademickim 2018/2019, liczby godzin teoretycznych i praktycznych.

Uczelnie zostały zaprezentowane w kolejności uwzględniającej przede wszystkim rok założenia studiów kształcących logopedów na poziomie magisterskim, jednakże z podziałem na:

- 1) uczelnie, które przysłały odpowiedzi do *Raportu* i znajdują się w bazie RADon (są to uczelnie zamieszczone w tabeli na białym tle) – pozycje od 1 do 8;
- 2) uczelnie, które przysłały odpowiedzi do *Raportu*, a nie figurują w bazie RADon, (są to uczelnie zamieszczone w tabeli na szarym tle) – pozycje od 9 do 17;

Tabela 7. Uczelnie kształcące logopedów na studiach magisterskich według danych uzyskanych od rektorów uczelni.

Lp.	Nazwa i status uczelni	Nazwa studiów i rok założenia	Liczba absolwentów w roku akad. 2018/2019	Liczba godzin studiów (bez praktyk) i liczba godzin praktyk
1.	Uniwersytet Gdański uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2006	66	liczba godzin studiów: 925; liczba godzin praktyk: 210
2.	Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej uczelnia publiczna	logopedia z audiologią rok założenia: 2010	48	liczba godzin studiów: 1170 liczba godzin praktyk: 315
3.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku uczelnia publiczna	logopedia z fonoaudiologią rok założenia: 2012	26	liczba godzin studiów: 1148; liczba godzin praktyk: 480
4.	Uniwersytet Warszawski uczelnia publiczna	logopedia ogólna i kliniczna rok założenia: 2014	37	liczba godzin studiów: 1005; liczba godzin praktyk: 120
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny uczelnia publiczna	logopedia ogólna i kliniczna rok założenia: 2015	28	liczba godzin studiów: 999; liczba godzin praktyk: 120
6.	Uniwersytet Łódzki uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2015	45	liczba godzin studiów: 645; liczba godzin praktyk: 30
7.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2016	0	liczba godzin studiów: brak danych; liczba godzin praktyk: brak danych
8.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2017	17	liczba godzin studiów: 1377; liczba godzin praktyk: 160
9.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach uczelnia publiczna	filologia polska specjalność: język polski z logopedią rok założenia: 2012	7	liczba godzin studiów: 975; liczba godzin praktyk: 180
10.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2012	19	liczba godzin studiów: 810; liczba godzin praktyk: 0

11.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej uczelnia publiczna	filologia polska specjalność: logopedia rok założenia: 2016	5	liczba godzin studiów: 810; liczba godzin praktyk: 80
12.	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2017	25	liczba godzin studiów: 1080 liczba godzin praktyk: 120
13.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Studiów Edukacyjnych uczelnia publiczna	pedagogika specjalna specjalność: logopedia kliniczna rok założenia: 2018	0	liczba godzin studiów: 820; liczba godzin praktyk: 200
14.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2018	0	liczba godzin studiów: 628; liczba godzin praktyk: 320
15.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego uczelnia niepubliczna	pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna z logopedią (studia niestacjonarne) rok założenia: 2018	21	liczba godzin studiów: 1034; liczba godzin praktyk: 496
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu uczelnia publiczna	pedagogika specjalność: logopedia rok założenia: 2019	0	liczba godzin studiów: 1835; liczba godzin praktyk: 210
17.	Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku uczelnia publiczna	pedagogika specjalna, specjalność: logopedia (jednolite studia magisterskie) rok założenia: 2019	0	liczba godzin studiów: 3900; liczba godzin praktyk: 420
Liczba absolwentów razem			344	

Rok założenia. Jak wynika z danych otrzymanych od rektorów, pierwsze studia logopedyczne kształcące logopedów na poziomie magisterskim powstały w 2006 r. na Uniwersytecie Gdańskim.

Analiza danych wskazuje, że w ciągu ostatnich 5 lat nastąpił znaczny wzrost liczby uczelni kształcących logopedów na poziomie magisterskim. Od 2014 do 2019 r. aż 12 uczelni (70,59%) otwarło specjalność logopedyczną.

Liczba godzin studiów. Analizując dane otrzymane od rektorów, można zauważyć, że na uczelniach różnie kształtują się liczby zarówno godzin studiów, jak i godzin praktyk. Największą liczbę godzin studiów odnotowano na studiach magisterskich w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu – 1835 godzin.

Najmniejszą liczbę godzin studiów podali rektorzy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na kierunku filologia polska oraz Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy po – 810 godzin.

Liczba godzin praktyk. Największą liczbę godzin praktyk podał rektor Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego – 496 godzin. Według informacji z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, na uczelni tej nie prowadzi się praktyk

na studiach magisterskich logopedycznych. W pozostałych uczelniach rektorzy zgłosili od 30 do 480 godzin praktyk na poziomie studiów magisterskich.

Warto zwrócić uwagę na podaną przez rektora Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku liczbę 3900 godzin teoretycznych oraz 420 godzin praktyk. Tak duża liczba godzin wynika z faktu podania przez uczelnię liczby godzin na jednolitych studiach magisterskich z logopedii.

Z otrzymanych danych wynika, że jedyną w Polsce uczelnią kształcąca logopedów na poziomie magisterskim w systemie niestacjonarnym jest Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego.

Liczba absolwentów. Według danych uzyskanych od rektorów w roku akademickim 2018/2019 logopedyczne studia magisterskie ukończyły 344 osoby.

Studia podyplomowe

Odpowiedzi otrzymane od rektorów wskazują, że studia podyplomowe z zakresu logopedii prowadzone są na 30 uczelniach: 19 uczelniach publicznych i 11 uczelniach niepublicznych. W tabeli 8. przedstawiono uczelnie kształcące logopedów na poziomie podyplomowym i informacje dotyczące: roku założenia studiów, liczby absolwentów w roku akademickim 2018/2019, liczby godzin teoretycznych i praktycznych. Uczelnie w tabeli zaprezentowano zgodnie z rokiem powstania studiów podyplomowych.

Tabela 8. Uczelnie kształcące logopedów na studiach podyplomowych według danych uzyskanych od rektorów uczelni.

Lp.	Nazwa i status uczelni	Nazwa studiów i rok założenia	Liczba absolwentów w roku akad. 2018/2019	Liczba godzin studiów (bez praktyk) i liczba godzin praktyk
1.	Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uczelnia publiczna	podyplomowe studia logopedyczne, neurologopedia, surdologopedia rok założenia: 1970	23	liczba godzin studiów: 540 liczba godzin praktyk: 60
2.	Uniwersytet Warszawski uczelnia publiczna	logopedia szkolna i dydaktyka polonistyczna rok założenia: 1973	18	liczba godzin studiów: 600 liczba godzin praktyk: 100
3.	Uniwersytet Gdański uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 1979	26	liczba godzin studiów: 620 liczba godzin praktyk: 0
4.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 1985	40	liczba godzin studiów: 512 liczba godzin praktyk: 120
5.	Uniwersytet w Białymstoku uczelnia publiczna	studia podyplomowe logopedyczne rok założenia: 1990	38	liczba godzin studiów: 526 liczba godzin praktyk: 80
6.	Uniwersytet Śląski w Katowicach uczelnia publiczna	studia podyplomowe kwalifikacyjne logopedii	48	liczba godzin studiów: 612 liczba godzin praktyk: 70

		i medialnej emisji głosu rok założenia: 1993		
7.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Studiów Edukacyjnych uczelnia publiczna	studia podyplomowe logopedia rok założenia: 1993	40	liczba godzin studiów: 625 liczba godzin praktyk: 120
8.	Uniwersytet Wrocławski Wydział Filologii Polskiej uczelnia publiczna	kwalifikacyjne studia podyplomowe logopedyczne rok założenia: 1994	48	liczba godzin studiów: 460 liczba godzin praktyk: 220
9.	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie uczelnia publiczna	podyplomowe studium logopedyczne rok założenia: 2001	21	liczba godzin studiów: 506 liczba godzin praktyk: 100
10.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie uczelnia niepubliczna	logopedia szkolna – terapia dzieci z zaburzeniami komunikacji językowej rok założenia: 2002	12	liczba godzin studiów: 290 liczba godzin praktyk: 60
11.	Uniwersytet Zielonogórski uczelnia publiczna	logopedia ogólna i kliniczna rok założenia: 2004	b.d.	liczba godzin studiów: 540 liczba godzin praktyk: 60
12.	Collegium Da Vinci w Poznaniu uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2006	59	liczba godzin studiów: 610 liczba godzin praktyk: 180
13.	Akademia Ignatianum w Krakowie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2007	26	liczba godzin studiów: 730 liczba godzin praktyk: 180
14.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2010	0	liczba godzin studiów: 500 liczba godzin praktyk: 150
15.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich uczelnia publiczna	logopedia kliniczna rok założenia: 2010	41	liczba godzin studiów: 650 liczba godzin praktyk: 117
16.	Uniwersytet Łódzki uczelnia publiczna	logopedia medialna z logopedią ogólną rok założenia: 2010	25	liczba godzin studiów: 510 liczba godzin praktyk: 120
17.	Akademia WSB (Dąbrowa Górnicza, Cieszyn, Olkusz, Kraków) uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2011/2012	58	liczba godzin studiów: 600; liczba godzin praktyk: 80
18.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2012	7	liczba godzin studiów: 600 liczba godzin praktyk: 150
19.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2012	76	liczba godzin studiów: 570 liczba godzin praktyk: 60
20.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie uczelnia publiczna	logopedia rok założenia: 2014	0	liczba godzin studiów: 570 liczba godzin praktyk: 100
21.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach uczelnia publiczna	podyplomowe studia logopedyczne rok założenia: 2014	11	liczba godzin studiów: 540 liczba godzin praktyk: 120
22.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2014	18	liczba godzin studiów: 560 liczba godzin praktyk: 180
23.	Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2016	20	liczba godzin studiów: 450 liczba godzin praktyk: 160

24.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu uczelnia niepubliczna	studia podyplomowe logopedia rok założenia: 2016	24	liczba godzin studiów: 480 liczba godzin praktyk: 120
25.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie uczelnia publiczna	podyplomowe kwalifikacyjne studia z logopedii rok założenia: 2017	9	liczba godzin studiów: 620 liczba godzin praktyk: 150
26.	Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: 2017	61	liczba godzin studiów: 625 liczba godzin praktyk: 120
27.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach uczelnia publiczna	logopedia ogólna rok założenia: 2019	33	liczba godzin studiów: 541 liczba godzin praktyk: 180
28.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej uczelnia publiczna	logopedia z komunikacją alternatywną rok założenia: brak danych	19	liczba godzin studiów: 580 liczba godzin praktyk: 80
29.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie uczelnia niepubliczna	logopedia szkolna i przedszkolna z logorytmiką rok założenia: brak danych	27	liczba godzin studiów: 236 liczba godzin praktyk: 60
30.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego uczelnia niepubliczna	logopedia rok założenia: brak danych	27	liczba godzin studiów: 587 liczba godzin praktyk: 120
Liczba absolwentów razem			855	

Rok założenia. Jak wynika z danych otrzymanych od rektorów, pierwsze studia logopedyczne kształcące logopedów na poziomie podyplomowym powstały w 1970 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Kolejne studia podyplomowe powstały na Uniwersytecie Warszawskim – w 1973 r. i Uniwersytecie Gdańskim – w 1979 r.

W ciągu ostatnich 5 lat, od 2014 do 2019 r., 8 uczelni (26,67%) otworzyło podyplomowe studia logopedyczne.

Liczba godzin studiów. Analizując liczbę godzin na poszczególnych uczelniach, można zauważyć, że największa liczba godzin studiów jest realizowana w Akademii Ignatianum w Krakowie – 730 godzin. Natomiast w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie na studiach z logopedii szkolnej i przedszkolnej z logorytmiką prowadzonych jest tylko 236 godzin teoretycznych.

Liczba godzin praktyk. Zgodnie z uzyskanymi danymi największą liczbę godzin praktyk odnotowano na Wydziale Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego – 220 godzin.

Z informacji uzyskanych od rektorów wynika, że aż 4 szkoły wyższe prowadzą tylko po 60 godzin praktyk. Są to: Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie, Uniwersytet Zielonogórski, Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.

Natomiast Uniwersytet Gdański nie wykazał prowadzenia praktyk logopedycznych na studiach podyplomowych.

Liczba absolwentów. Według danych uzyskanych od rektorów w roku akademickim 2018/2019 logopedyczne studia podyplomowe ukończyło 855 osób.

4.2. Podsumowanie

Pierwszy etap zbierania danych do *Raportu* polegał na weryfikacji uczelni kształcących logopedów na poziomie licencjackim, magisterskim i podyplomowym. W tym celu skierowano pismo do 356 rektorów uczelni publicznych i niepublicznych z pytaniami dotyczącymi prowadzenia studiów logopedycznych w zarządzanych przez nich placówkach.

Porównanie danych otrzymanych od rektorów z danymi zawartymi w systemie RADon dotyczących tego, na których uczelniach prowadzone są studia logopedyczne, wskazuje, że oficjalne dane o uczelniach w Polsce są niepełne. Rektorzy wskazali o 15 uczelni prowadzących studia licencjackie i magisterskie więcej, niż jest zamieszczonych w bazie. Ponadto brak jest w Polsce bazy uczelni prowadzących logopedyczne studia podyplomowe.

Pierwszy kierunek kształcący logopedów na poziomie licencjackim i magisterskim został utworzony w 2006 r. na Uniwersytecie Gdańskim. Natomiast pierwsze logopedyczne studia podyplomowe powstały w 1970 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

W ostatnich 5 latach można zauważyć znaczny wzrost liczby uczelni kształcących logopedów. Studia na poziomie licencjackim powstały na kolejnych 8 uczelniach (44,44%), a na poziomie magisterskim na 12 uczelniach (70,59%). Procentowo mniej uczelni otwarło podyplomowe studia logopedyczne – tylko 8 uczelni (26,67%).

Analizując dane otrzymane od rektorów, można zauważyć, że na uczelniach realizowana jest różna liczba godzin teoretycznych. I tak różnice w zakresie liczby godzin na studiach licencjackich na różnych uczelniach wynoszą ponad 1200 godzin, na studiach magisterskich – ponad 1000 godzin, a na studiach podyplomowych – ponad 490 godzin.

Inne są także liczby godzin praktyk na poszczególnych poziomach studiów na różnych uczelniach. Na studiach licencjackich różnice te dochodzą do 880, na studiach magisterskich wynoszą ponad 460, a na studiach podyplomowych – 160 godzin.

Z otrzymanych informacji wynika również, że na niektórych uczelniach nie ma praktyk studenckich, np. na Uniwersytecie Gdańskim (na studiach podyplomowych) i na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (na studiach magisterskich).

Dzięki uzyskanym od rektorów informacjom udało się ustalić, że w latach 2018–2019 na wszystkich uczelniach w Polsce kwalifikacje do wykonywania zawodu logopedy otrzymało łącznie 1570 osób.

5. Etap II – Organizacja kształcenia i dobór kadry na studiach logopedycznych

Etap II *Raportu o stanie kształcenia logopedów* dotyczył zebrania danych na temat kształcenia logopedów i polegał na wypełnieniu kwestionariusza z pytaniami przez osobę wskazaną przez rektora, zajmującą się organizacją studiów logopedycznych w danej uczelni.

Kwestionariusz zawierający szczegółowe pytania dotyczące procesu kształcenia wysłano pocztą elektroniczną do 44 opiekunów studiów kształcących logopedów na poziomie licencjackim, magisterskim i podyplomowym w 39 uczelniach. Różnica pomiędzy liczbą uczelni a liczbą opiekunów wynika z faktu, że różne osoby na uczelniach odpowiedzialne są za opiekę nad studiami na różnych poziomach kształcenia.

Kwestionariusz skierowany do opiekunów studiów logopedycznych zawierał pytania, które dotyczyły:

- 1) sposobu weryfikacji kandydatów na studia logopedyczne,
- 2) wykazu osób prowadzących zajęcia oraz wykazu przedmiotów,
- 3) liczby godzin w poszczególnych blokach tematycznych,
- 4) liczby godzin praktyk studenckich w placówkach oświatowych i w służbie zdrowia,
- 5) sposobu organizacji praktyk studenckich,
- 6) formy zakończenia studiów,
- 7) współpracy jednostki z innymi uczelniami,
- 8) pozyskiwania funduszy zewnętrznych na rozwój kształcenia,
- 9) prowadzenia studiów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym,
- 10) wymaganych ukończonych kierunków studiów do rozpoczęcia studiów podyplomowych.

Odpowiedzi zwrotne uzyskano od 26 opiekunów (59,10%) studiów kształcących logopedów z 24 uczelni (61,54%). Aż 18 opiekunów (40,90%) studiów logopedycznych z 15 uczelni (38,46%) nie odpowiedziało na wysłaną informację.

Ogółem odpowiedzi uzyskano z 16 uczelni publicznych i 8 uczelni niepublicznych. W tabeli 9. przedstawiono liczbę opiekunów i liczbę uczelni, z których otrzymano odpowiedzi podczas II etapu zbierania danych do *Raportu*.

Tabela 9. Liczba uczelni, które odpowiedziały na pytania w II etapie zbierania danych.

Odpowiedzi	Liczba opiekunów	% opiekunów	Liczba uczelni	% uczelni
Udzielili odpowiedzi	26	59,10	24	61,54
Nie udzielili odpowiedzi	18	40,90	15	38,46
Razem	44	100,00	39	100,00

Pytania szczegółowe dotyczące procesu kształcenia wysłano do:

- 18 opiekunów studiów kształcących logopedów na poziomie licencjackim, z czego odpowiedzi udzieliło 10 opiekunów (55,56%),
- 17 opiekunów studiów kształcących logopedów na poziomie magisterskim, z czego odpowiedzi udzieliło 9 opiekunów (52,94%),
- 30 opiekunów studiów kształcących logopedów na poziomie podyplomowym, z czego odpowiedzi udzieliło 17 opiekunów (56,67%).

Ponieważ opiekunowie studiów logopedycznych z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu oraz Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach kierunek filologia polska, specjalność język polski z logopedią (studia na poziomie licencjackim i magisterskim) zgłosili, że studia są wygaszane lub zamknięte, tych kierunków nie wzięto pod uwagę podczas dalszych analiz w *Raporcie*.

Studia licencjackie

Na pytania skierowane do 18 opiekunów studiów na poziomie licencjackim, otrzymano odpowiedzi od 10 opiekunów (55,56%). Wszystkie uczelnie, które przysłały odpowiedzi, są placówkami publicznymi. Opiekun studiów logopedycznych na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach podał informację o wygaszaniu studiów na kierunku filologia polska, specjalność język polski z logopedią i o uruchomieniu studiów logopedia z audiologią. Natomiast opiekun studiów logopedycznych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu podał informację o zamknięciu kierunku logopedia na studiach licencjackich, dlatego podczas dalszych zestawień wzięto pod uwagę odpowiedzi otrzymane od 8 opiekunów.

Nie otrzymano odpowiedzi od 9 opiekunów studiów logopedycznych. Wszystkie uczelnie, które nie udzieliły odpowiedzi, są uczelniami publicznymi.

W tabeli 10. przedstawiono wykaz uczelni kształcących logopedów na poziomie licencjackim, od których otrzymano odpowiedzi, i wykaz uczelni, które odpowiedzi nie przysłały.

Tabela 10. Wykaz uczelni kształcących logopedów na poziomie licencjackim, które przysłały odpowiedzi do II etapu *Raportu*, oraz tych, które odpowiedzi nie przysłały.

Studia licencjackie		
Lp.	Wykaz uczelni, które przysłały odpowiedzi	Wykaz uczelni, które nie przysłały odpowiedzi
1.	Uniwersytet Warszawski uczelnia publiczna	Uniwersytet Gdański uczelnia publiczna
2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uczelnia publiczna	Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej uczelnia publiczna

3.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach uczelnia publiczna	Uniwersytet Łódzki uczelnia publiczna
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu uczelnia publiczna	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy uczelnia publiczna
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny uczelnia publiczna	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie uczelnia publiczna
6.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie uczelnia publiczna	Uniwersytet Szczeciński uczelnia publiczna
7.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku uczelnia publiczna	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Studiów Edukacyjnych kierunek: pedagogika specjalna, specjalność logopedia – profilaktyka i terapia uczelnia publiczna
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach uczelnia publiczna	Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku uczelnia publiczna
9.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu uczelnia publiczna studia wygaszane	Uniwersytet Śląski w Katowicach uczelnia publiczna
10.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach kierunek: filologia polska, spec. język polski z logopedią uczelnia publiczna studia zamknięte	

Studia magisterskie

Na pytania skierowane do 17 opiekunów studiów logopedycznych na poziomie magisterskim otrzymano odpowiedzi od 9 opiekunów (52,94%), w tym od 8 ze szkół mających status uczelni publicznych oraz od 1 z uczelni niepublicznej – Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach udzielił informacji, że studia magisterskie filologia polska, spec. język polski z logopedią są obecnie w stanie likwidacji, dlatego podczas dalszych zestawień wzięto pod uwagę odpowiedzi otrzymane od 8 opiekunów.

Nie otrzymano odpowiedzi od 8 opiekunów studiów logopedycznych – 7 z uczelni publicznych i 1 z uczelni niepublicznej.

W tabeli 11. przedstawiono wykaz uczelni kształcących logopedów na poziomie magisterskim, od których otrzymano odpowiedzi, i wykaz uczelni, które odpowiedzi nie przysłały.

Tabela 11. Wykaz uczelni kształcących logopedów na poziomie magisterskim, które przysłały odpowiedzi do II etapu *Raportu*, oraz tych, które odpowiedzi nie przysłały.

Studia magisterskie		
1.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie uczelnia niepubliczna	Uniwersytet Gdański uczelnia publiczna
2.	Uniwersytet Warszawski uczelnia publiczna	Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej uczelnia publiczna
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu uczelnia publiczna	Uniwersytet Łódzki uczelnia publiczna
4.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uczelnia publiczna	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie uczelnia publiczna
5.	Uniwersytet Jagielloński uczelnia publiczna	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy uczelnia publiczna
6.	Warszawski Uniwersytet Medyczny uczelnia publiczna	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Studiów Edukacyjnych uczelnia publiczna
7.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie uczelnia publiczna	Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku uczelnia publiczna
8.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku uczelnia publiczna	Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka uczelnia niepubliczna
9.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach kierunek: filologia polska, spec. język polski z logopedią uczelnia publiczna studia zamknięte	

Studia podyplomowe

Na pytania skierowane do 30 opiekunów studiów logopedycznych na poziomie podyplomowym, otrzymano odpowiedzi od 17 opiekunów (56,67%). Wśród uczelni, z których opiekunowie przesłali odpowiedzi, 9 szkół (52,94%) posiada status uczelni publicznych, natomiast 8 szkół (47,06%) to uczelnie niepubliczne.

Nie otrzymano odpowiedzi od 13 opiekunów (43,33%) studiów logopedycznych, w tym od 10 opiekunów z uczelni publicznych (76,92%) oraz od 3 z uczelni (23,07%), które mają status uczelni niepublicznych.

W tabeli 12. przedstawiono wykaz uczelni kształcących logopedów na studiach podyplomowym, od których otrzymano odpowiedzi, i wykaz uczelni, które odpowiedzi nie przysłały.

Tabela 12. Wykaz uczelni kształcących logopedów na studiach podyplomowych, które przysłały odpowiedzi do II etapu *Raportu*, oraz tych, które odpowiedzi nie przysłały.

Studia podyplomowe		
1.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej uczelnia publiczna	Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej uczelnia publiczna
2.	Uniwersytet w Białymstoku uczelnia publiczna	Uniwersytet Warszawski uczelnia publiczna
3.	Uniwersytet Wrocławski uczelnia publiczna	Uniwersytet Gdański uczelnia publiczna
4.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach uczelnia publiczna	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie uczelnia publiczna
5.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu uczelnia publiczna	Uniwersytet Śląski w Katowicach uczelnia publiczna
6.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach uczelnia publiczna	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydział Studiów Edukacyjnych uczelnia publiczna
7.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie uczelnia publiczna	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie uczelnia publiczna
8.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu uczelnia publiczna	Uniwersytet Zielonogórski uczelnia publiczna
9.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie uczelnia publiczna	Akademia Ignatianum w Krakowie uczelnia publiczna
10.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu uczelnia niepubliczna	Uniwersytet Łódzki uczelnia publiczna
11.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie uczelnia niepubliczna	Akademia WSB (Dąbrowa Górnicza, Cieszyn, Olkusz, Kraków) uczelnia niepubliczna
12.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie uczelnia niepubliczna	Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” uczelnia niepubliczna
13.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu uczelnia niepubliczna	Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku uczelnia niepubliczna
14.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu uczelnia niepubliczna	
15.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie uczelnia niepubliczna	
16.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim uczelnia niepubliczna	
17.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu uczelnia niepubliczna	

5.1. Weryfikacja kandydatów na studia logopedyczne

W pytaniu dotyczącym sposobu weryfikacji kandydatów na studia opiekunowie studiów poproszeni zostali o wskazanie podstawy przyjęcia kandydatów na studia logopedyczne.

W pytaniu opiekunowie mogli wybrać kilka odpowiedzi spośród:

- rozmowa kwalifikacyjna,
- przedłożenie zaświadczenia lekarskiego od audiologa,
- przedłożenie zaświadczenia lekarskiego od ortodonta,
- przedłożenie zaświadczenia o braku wad wymowy od logopedy,
- nie ma etapu weryfikacji,
- inne.

Studia licencjackie

W tabeli 13. przedstawiono formy weryfikacji kandydatów na licencjackie studia logopedyczne.

Tabela 13. Formy weryfikacji kandydatów na licencjackie studia logopedyczne.

Lp.	Nazwa uczelni	Nazwa studiów logopedycznych	Rozm. kwalif.	Zaśw. od audiol.	Zaśw. od ortodonta	Zaśw. od logopedy	Brak weryfik.	Inne
1.	Uniwersytet Warszawski	logopedia ogólna i kliniczna	tak					
2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	filologia polska specjalność logopedyczna	tak	tak	tak	tak		zaświadczenie lekarskie od foniatry
3.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	logopedia z audiologią	tak	tak				
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	pedagogika specjalność logopedia	tak					
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	logopedia ogólna i kliniczna	tak					
6.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	logopedia	tak					
7.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	logopedia z fonoaudiologią	tak					egzamin dot. braku przeciwwskazań foniatrycznych, audiologicznych, logopedycznych i otolaryngologicznych do pracy głosem
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	logopedia ogólna				tak		

Odpowiedzi otrzymane od opiekunów studiów licencjackich wskazują, że najczęściej występującą formą weryfikacji kandydatów na studia logopedyczne jest rozmowa kwalifikacyjna. Tę formę weryfikacji podało aż 7 uczelni (87,5%). Najwięcej, bo aż 5 sposobów weryfikacji kandydatów na studia wskazał Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wśród uczelni, które przesłały odpowiedzi, nie było takich, które nie stosują żadnej formy weryfikacji kandydatów na studia.

W tabeli 14. przedstawiono formy weryfikacji kandydatów na magisterskie studia logopedyczne.

Tabela 14. Formy weryfikacji kandydatów na magisterskie studia logopedyczne.

Lp.	Nazwa uczelni	Nazwa studiów logopedycznych	Rozm. kwalif.	Zaśw. od audiol.	Zaśw. od ortodenty	Zaśw. od logopedy	Brak weryfik.	Inne
1.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	logopedia				tak		
2.	Uniwersytet Warszawski	logopedia ogólna i kliniczna	tak					
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	logopedia	tak					
4.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	filologia polska specjalność logopedyczna	tak					zaświadczenie lekarskie od foniatry
5.	Uniwersytet Jagielloński		tak					Kandydaci na logopedię muszą być absolwentami kierunku filologicznego
6.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	logopedia ogólna i kliniczna	tak					
7.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	logopedia						Na studia logopedyczne II stopnia na UWM przyjmowani są wyłącznie kandydaci, którzy ukończyli studia logopedyczne I stopnia lub studia ze specjalnością lub specjalizacją logopedyczną
8.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	logopedia z fonologia						Kwalifikacja kandydatów następuje według liczby punktów rankingowych wyliczanych na podstawie średniej ocen z przebiegu studiów I stopnia, zawartej w suplemencie dyplomu

Odpowiedzi otrzymane od opiekunów studiów magisterskich, wskazują, że najczęściej występującą formą weryfikacji kandydatów na studia jest rozmowa kwalifikacyjna. Tę formę weryfikacji podało aż 5 uczelni (62,5%). Wśród uczelni, które przesłały odpowiedzi, nie było takich, które nie stosują żadnej formy weryfikacji kandydatów na studia.

Studia podyplomowe

W tabeli 15. przedstawiono formy weryfikacji kandydatów na podyplomowe studia logopedyczne.

Tabela 15. Formy weryfikacji kandydatów na podyplomowe studia logopedyczne.

Lp.	Nazwa uczelni	Nazwa studiów logopedycznych	Rozm. kwalif.	Zaśw. od audiol.	Zaśw. od ortodenty	Zaśw. od logopedy	Brak weryfik.	Inne
1.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	logopedia z komunikacją alternatywną	tak	tak		tak		
2.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu	logopedia	tak		tak	tak		lub zaświadczenie od foniatry
3.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu	logopedia						analiza dokumentów
4.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	logopedia				tak		
5.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	logopedia	tak					
6.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	logopedia	tak					Po rozmowie kwalifikacyjnej następuje drugi etap – wybrane osoby są wtedy zobowiązane do okazania zaświadczenia od ortodenty
7.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	kwalifikacyjne studia z logopedii				tak		
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	logopedia ogólna	tak			tak		posiadanie kwalifikacji pedagogicznych
9.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	logopedia kliniczna/ neurologopedia kliniczna z wczesną interwencją logopedyczną	tak	tak				

10.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	logopedia	tak	tak				
11.	Uniwersytet w Białymstoku	logopedia	tak					zaświadczenie od foniatry i audiologa; w rozmowie kwalifikacyjnej uczestniczy logopeda, który ocenia wymowę kandydata
12.	Uniwersytet Wrocławski	kwalifikacyjne studia podyplomowe logopedyczne	tak					
13.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	logopedia	tak	tak		tak		
14.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	logopedia		tak		tak		Kandydat powinien charakteryzować się dobrym słuchem oraz płynną i prawidłową artykulacją. W razie braku pewności potrzebne wcześniejsze badanie u audiologa oraz zasięgnięcie opinii logopedy.
15.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	logopedia				tak		
16.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie	logopedia szkolna – terapia dzieci z zaburzeniami komunikacji językowej	tak	tak		tak		
17.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	logopedia szkolna i przedszkolna z logorytmiką	tak					

Odpowiedzi otrzymane od opiekunów studiów podyplomowych wskazują, że najczęściej występującą formą weryfikacji kandydatów na studia jest rozmowa kwalifikacyjna. Tę formę weryfikacji podało aż 10 uczelni (58,82%). Cztery spośród uczelni (23,53%) stosują aż 3 różne formy weryfikacji kandydatów na studia podyplomowe. Są to: Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie. Wśród uczelni, które przesłały odpowiedzi, nie było takich, które nie stosują żadnej formy weryfikacji kandydatów na studia.

5.2. Wykaz osób prowadzących zajęcia oraz wykaz przedmiotów

Pytania 2. i 3. w kwestionariuszu skierowanym do opiekunów studiów logopedycznych dotyczyły wykazu osób prowadzących zajęcia na studiach logopedycznych oraz podania adresu internetowego do miejsca na stronie uczelni, w którym można znaleźć informację o przedmiotach prowadzonych na studiach, liczbie godzin z poszczególnych przedmiotów oraz formie zaliczenia.

Studia licencjackie

W tabeli 16. zamieszczono skrócone adresy do miejsc w internecie, w których zamieszczone są wykazy pracowników oraz wykazy przedmiotów z liczbą godzin i formą zaliczenia na licencjackich studiach logopedycznych.

Tabela 16. Wykaz osób prowadzących zajęcia oraz przedmiotów z liczbą godzin na licencjackich studiach logopedycznych.

Lp.	Nazwa uczelni	Wykaz pracowników	Wykaz przedmiotów
1.	Uniwersytet Warszawski	link	link
2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	link	link
3.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	link	link
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	link	link
			link
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	link	link
			link
			link
6.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	link	link
		link	
7.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	link	link
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	link	link

Studia magisterskie

W tabeli 17. zamieszczono skrócone adresy do miejsc w internecie, w których zamieszczone są wykazy pracowników oraz wykazy przedmiotów z liczbą godzin i formą zaliczenia na magisterskich studiach logopedycznych.

Tabela 17. Wykaz osób prowadzących zajęcia oraz przedmiotów z liczbą godzin na magisterskich studiach logopedycznych.

Lp.	Nazwa uczelni	Wykaz pracowników	Wykaz przedmiotów
1.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	link	link
2.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	link	link
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	link	link
4.	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	link	link
5.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	link	link
6.	Uniwersytet Warszawski	link	link
7.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	link	link
8.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	link	link

Studia podyplomowe

W tabeli 18 zamieszczono skrócone adresy do miejsc w internecie, w których zamieszczone są wykazy pracowników oraz wykazy przedmiotów z liczbą godzin i formą zaliczenia na podyplomowych studiach logopedycznych.

Tabela 18. Wykaz osób prowadzących zajęcia oraz przedmiotów z liczbą godzin na podyplomowych studiach logopedycznych.

Lp.	Nazwa uczelni	Wykaz pracowników	Wykaz przedmiotów
1.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	link	link
2.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu	link	link
3.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	link	link
4.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	link	link
5.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	link	link
6.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie	brak informacji	link
7.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	link	link
8.	Uniwersytet Wrocławski	link	link
9.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	link	link
10.	Uniwersytet w Białymstoku	link	link
11.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	brak informacji	link
12.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	link	link
13.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	link	link
14.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	link	link
15.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu	link	link

16.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	link	
17.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	link	link

5.3. Liczba godzin w poszczególnych blokach tematycznych

Pytanie 4 kwestionariusza dotyczyło liczby godzin w poszczególnych blokach tematycznych. W pytaniu opiekunowie studiów poproszeni zostali o wpisanie, ile godzin trwają bloki związane z tematyką:

- logopedyczną,
- pedagogiczno-psychologiczną,
- językoznawczą,
- biomedyczną,
- w innych blokach.

Studia licencjackie

W tabeli 19. przedstawiono liczbę godzin na licencjackich studiach logopedycznych.

Tabela 19. Liczba godzin w poszczególnych blokach tematycznych na licencjackich studiach logopedycznych.

Lp.	Nazwa uczelni	Blok logoped.	Blok ped.-psychol.	Blok językozn.	Blok biomed.	Inne bloki	Link do programu	Razem
1.	Uniwersytet Warszawski	630	288	270	408	b.d.	b.d.	1596
2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	410	328	420	120	blok filologiczny – 540 g.	link	1818
3.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	1535	240	540	525	przygotowanie dydaktyczno-metodyczne – 250 g.	link	3090
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	810	675	300	105	praktyka zawodowa – 270 g., przedmioty techniczne do wyboru – 60 g., wf. – 60 g., technologia informacyjna – 60 g., kultura społ. i zawodowa – 60 g.	link	2130

5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Bloki tematyczne przenikają się i trudno jest określić, ile godzin stanowi konkretna część bloku; dominują zagadnienia związane z wiedzą kliniczną		
6.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.		link	
7.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	395	370	120	780	inne – 555	link	2220
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	blok kształcenia ogólnego: 315 g., blok przedmiotów podstawowych i kierunkowych: 1621 g., blok do wyboru (diagnostyczno-pragmatyczny/ diagnostyczno-terapeutyczny): 420/420 g., blok praktyk: 90 g.	link	2356

Jak wskazują dane otrzymane od opiekunów studiów logopedycznych, na poziomie licencjackim liczba godzin kształtuje się różnie zarówno w kontekście ogólnym, jak i w poszczególnych blokach tematycznych. Największą liczbę godzin w bloku logopedycznym wykazano na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach – aż 1535 godzin, a najmniejszą liczbę na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku – 395 godzin. Warto zwrócić uwagę, że na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym nie ma wyraźnego podziału, a poszczególne „bloki tematyczne przenikają się i trudno jest określić, ile godzin stanowi konkretna część bloku”. Natomiast na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach opiekun wskazał inne bloki tematyczne realizowane na studiach niż te, które podano w kwestionariuszu. Podobnie inne bloki tematyczne realizowane są na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie – zgodnie z załącznikiem są to: blok przedmiotów ogólnych, blok przedmiotów kierunkowych, przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne.

Studia magisterskie

W tabeli 20. przedstawiono liczbę godzin na magisterskich studiach logopedycznych.

Tabela 20. Liczba godzin w poszczególnych blokach tematycznych na magisterskich studiach logopedycznych.

Lp.	Nazwa uczelni	Blok logoped.	Blok ped.-psychol.	Blok językozn.	Blok biomed.	Inne bloki	Link do programu	Razem
1.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	1065	500	30	20	Blok językowy dotyczy j. obcego, studenci rekrutowani na tę specjalność są po kursie biomedycznym na I stopniu studiów, część godzin znajduje się w bloku logopedycznym. Pozostałe bloki: blok rozszerzający i utrwalający wiedzę logopedyczną studenta (185 g.) – do wyboru, we współdziałaniu z Studiami Podyplomowymi KAAFM ¹⁹	opis programu: link programy studiów na WPiNH Pedagogika-2st-n-program, godziny z planu link	1800
2.	Uniwersytet Warszawski	570	105	210	180			1065
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	800	375	b.d.	b.d.	przygotowanie dydaktyczno-metodyczne (240 g.), zajęcia kształcenia wynikające z innych wymagań kierunkowych (210 g.)	link	1625
4.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	390	225	270	90			975
5.	Uniwersytet Jagielloński	780	90	60	150			1080
6.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Bloki tematyczne przenikają się i trudno jest określić, ile godzin stanowi konkretna część bloku; dominują zagadnienia związane z wiedzą kliniczną		

¹⁹ Studenci mają możliwość uczestnictwa w wybranych zajęciach logopedycznych organizowanych przez studium podyplomowe (pomysł z projektu międzynarodowego realizowanego w roku 2011–2013 „Nauka – Sztuka – Edukacja”. „Projekt *Nauka – Sztuka – Edukacja*, opracowanie i upowszechnienie Innowacyjnego Modelu Diagnostyki, Metod, Form Pracy i Opieki nad uczniem zdolnym plastycznie” w ramach Osi Priorytetowej 8 Współpraca Międzyregionalna, Działanie 8.2 Budowanie pozycji Małopolski w europejskich sieciach współpracy w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013. Numer projektu: MRPO.08.02.00-12-430/10.

7.	Uniwersytet Warmińsko- Mazurski w Olsztynie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.		link	
8.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	492	62	50	323	inne – 217 g.	link	1144

Podobnie jak w przypadku studiów licencjackich, również na studiach magisterskich różnie kształtuje się liczba godzin zarówno w poszczególnych blokach tematycznych, jak i w kontekście ogólnym. Najwięcej godzin w bloku logopedycznym wykazano na Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie – 1065 godzin, a najmniej na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu – 390 godzin. Według otrzymanych informacji na Uniwersytecie Medycznym w Warszawie brak jest wyraźnego podziału na poszczególne bloki tematyczne. Natomiast na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie – zgodnie z załącznikiem są to: blok przedmiotów ogólnych, blok przedmiotów kierunkowych, przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

Studia podyplomowe

W tabeli 21. przedstawiono liczbę godzin na podyplomowych studiach logopedycznych.

Tabela 21. Liczba godzin w poszczególnych blokach tematycznych na podyplomowych studiach logopedycznych.

Lp.	Nazwa uczelni	Blok logoped.	Blok ped.- psychol.	Blok językozn.	Blok biomed.	Inne bloki	Link do programu	Razem
1.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.		link	
2.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	410	70	60	120		link	660
3.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	336	96	44	12	praktyka – 120 g.	link	488
4.	Uniwersytet w Białymstoku	288	72	90	76		link	466
5.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie	180	100	35	35			350

6.	Uniwersytet Wrocławski	36	81	36	36	Powyżej podane są liczby godzin bloków wprowadzających. Reszta – w siatce godzin link	link	470
7.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	408	145	110	48		Strona jest w budowie	711
8.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	242	68	82	88		Brak – w roku akademickim 2019/2020 oraz 2020/2021, WSB nie prowadzi rekrutacji na ten kierunek	480
9.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	622	b.d.	b.d.	133	blok medyczny, blok logopedyczny	link	755
10.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	261	85	40	79	seminarium – 40 g.; praktyki – 180 g.	link	505
11.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	270	133	79	105	20 g. – seminarium dyplomowe	link	607
12.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	260	80	130	90			560
13.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.		link	
14.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	515	0	105	40			660
15.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	340	100	100	60			600
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	255	85	70	40	seminarium i praca dyplomowa – 20 g., praktyka zawodowa – 150 g., przedmioty fakultatywne – 30 g.	link	470
17.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	315	95	95	45		link	550

Według otrzymanych danych, podobnie jak na studiach licencjackich i magisterskich, również na studiach podyplomowych różnie kształtuje się liczba godzin zarówno w poszczególnych blokach tematycznych, jak i w kontekście ogólnym. Najwięcej godzin w bloku logopedycznym wykazano na Uniwersytecie Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu – 622 godzin, a najmniej na Uniwersytecie Wrocławskim – 36 godzin. Na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Kielcach nie odnotowano bloku przedmiotów psychologiczno-pedagogicznych, a na Uniwersytecie Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu nie wykazano bloku przedmiotów psychologiczno-pedagogicznych ani bloku językoznawczego.

5.4. Liczba godzin praktyk studenckich

W 5. pytaniu poproszono opiekunów studiów logopedycznych o podanie liczby godzin praktyk w placówkach oświatowych i w placówkach służby zdrowia.

Studia licencjackie

W tabeli 22. przedstawiono zestawienie godzinowe praktyk na licencjackich studiach logopedycznych w placówkach oświatowych, w placówkach służby zdrowia oraz ogólnie.

Tabela 22. Zestawienie godzin praktyk w placówkach oświatowych i placówkach służby zdrowia na studiach licencjackich.

Lp.	Nazwa uczelni	Liczba godzin praktyk w oświacie	Liczba godzin praktyk w służbie zdrowia	Razem
1.	Uniwersytet Warszawski	90	0	90
2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	60	20	80
3.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	880	80	960
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	250	20	270
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	140	85	225
6.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	150	0	150
7.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	826	134	960
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	90	0	90

Jak wynika z otrzymanych danych, wszystkie uczelnie kształcące logopedów na studiach licencjackich organizują praktyki w placówkach oświatowych. Największą liczbę godzin praktyk podał Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach – aż 880 godzin,

a najmniej Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu – 60 godzin. Ponadto Uniwersytet Medyczny w Białymstoku wykazał 826 godzin praktyk w placówkach oświatowych i 134 godziny w placówkach służby zdrowia. Trzy uczelnie: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie oraz Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach zgodnie z podanymi informacjami nie prowadzą praktyk w placówkach służby zdrowia podczas kształcenia logopedów na studiach licencjackich.

Studia magisterskie

W tabeli 23. przedstawiono zestawienie godzinowe praktyk na magisterskich studiach logopedycznych w placówkach oświatowych, placówkach służby zdrowia oraz w kontekście ogólnym.

Tabela 23. Zestawienie godzin praktyk w placówkach oświatowych i placówkach służby zdrowia na studiach magisterskich.

Lp.	Nazwa uczelni	Liczba godzin praktyk w oświacie	Liczba godzin praktyk w służbie zdrowia	Razem
1.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	326	60	386
2.	Uniwersytet Warszawski	60	60	120
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	210	0	210
4.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	20	60	80
5.	Uniwersytet Jagielloński	60	60	120
6.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	20	100	120
7.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	160	160	320
8.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	150	330	480

Wszystkie uczelnie kształcące logopedów na poziomie magisterskim prowadzą praktyki w placówkach oświatowych. Największą liczbę godzin wykazano w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie – 326 godzin oraz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu – 210 godzin, a najmniejszą na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym – 20 godzin. Najwięcej godzin praktyk w placówkach służby zdrowia prowadzi Uniwersytet Medyczny w Białymstoku – 330 godzin. Tylko Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu zgodnie z podanymi informacjami nie prowadzi praktyk w służbie zdrowia.

Studia podyplomowe

W tabeli 24. przedstawiono zestawienie godzinowe praktyk na podyplomowych studiach logopedycznych w placówkach oświatowych, placówkach służby zdrowia oraz w kontekście ogólnym.

Tabela 24. Zestawienie godzin praktyk w placówkach oświatowych i placówkach służby zdrowia na studiach podyplomowych.

Lp.	Nazwa uczelni	Liczba godzin praktyk w oświacie	Liczba godzin praktyk w służbie zdrowia	Razem
1.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu	180	0	180
2.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	80	0	80
3.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	60	60	120
4.	Uniwersytet w Białymstoku	84	0	84

5.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie	60	0	60
6.	Uniwersytet Wrocławski	216	4	220
7.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	120	120	240
8.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	60	60	120
9.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	10	52	62
10.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	110	70	180
11.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	110	10	120
12.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	60	0	60
13.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu	100	50	150
14.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	120	0	120
15.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	75	75	150
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	120	30	150
17.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	100	0	100

Wszystkie uczelnie kształcące logopedów na studiach podyplomowych organizują praktyki w placówkach oświatowych. Największą liczbę godzin wykazano na Uniwersytecie Wrocławskim – 216 godzin, a najmniejszą na Uniwersytecie Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu – 10 godzin. Z informacji podanych przez opiekunów wynika, że aż 7 uczelni (41,18%) nie prowadzi praktyk dla słuchaczy w placówkach służby zdrowia.

5.5. Sposób organizacji praktyk studenckich

Pytanie 6. w kwestionariuszu skierowanym do opiekunów studiów logopedycznych dotyczyło organizacji praktyk przez uczelnię. Opiekunowie studiów poproszeni zostali o wskazanie, w jaki sposób organizowane są w ich uczelniach praktyki studenckie. W pytaniu opiekunowie mogli wybrać kilka odpowiedzi spośród:

- uczelnia podpisuje umowy z placówkami oświatowymi i placówkami służby zdrowia zatrudniającymi logopedów,
- praktyki odbywają się w wybranych przez studenta placówkach oświatowych i służby zdrowia (bez podpisania umowy ze strony uczelni),

- praktyki odbywają się w salach ćwiczeniowych,
- inne.

Studia licencjackie

W tabeli 25. przedstawiono odpowiedzi uzyskane od opiekunów licencjackich studiów logopedycznych.

Tabela 25. Organizacja praktyk studenckich na studiach licencjackich.

Lp.	Nazwa uczelni	Umowa	Samodz. organiz.	W salach ćwiczeń	Inne
1.	Uniwersytet Warszawski	tak			
2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	tak			
3.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	tak	tak		<p>1. Praktyki śródroczne odbywane pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, uczelnianego opiekuna praktyk. Studenci odbywają śródroczne praktyki pedagogiczno-logopedyczne, logopedyczne w wybranych przez uczelnianego opiekuna praktyk przedszkolach, szkołach, poradniach logopedycznych oraz w Centrum Diagnostyki i Terapii Logopedycznej przy UPH i/lub Studenckiej Poradni Logopedycznej UPH w ramach zajęć dydaktycznych, które zostają wpisane w siatkę godzin w trakcie trwania danego semestru. Opiekun praktyki z ramienia uniwersytetu podpisuje porozumienie z wybraną placówką, w której ma odbywać się praktyka. Na daną chwilę podpisanych jest ok. 50 porozumień o współpracy z różnymi placówkami oświatowymi, służby zdrowia, gabinetami logopedycznymi/terapeutycznymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.</p> <p>2. Praktyki ciągłe odbywane są pod kierunkiem opiekuna praktyk mianowanego przez dyrektorów placówki, w której student odbywa praktykę i koordynowane są przez uczelnianego opiekuna praktyk. Praktyki ciągłe logopedyczne i audiologiczne studenci odbywają w wybranych przez siebie przedszkolach, szkołach, placówkach służby zdrowia, na oddziałach szpitalnych (laryngologia, pediatria, neurologia, psychiatria) oraz w poradniach audiologicznych/placówkach świadczących terapię osobom z zaburzeniami komunikacji, języka i słuchu. Zakres treści, efekty kształcenia, formy pracy i sposoby zaliczenia praktyk regulują sylabusy.</p>
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	tak	tak		
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	tak			

6.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	tak			Uczelnia podpisuje umowy z placówkami zatrudniającymi logopedów oraz z logopedami zatrudnionymi w tych placówkach.
7.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	tak			
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	tak			

Jak wynika z otrzymanych od opiekunów odpowiedzi, wszystkie uczelnie kształcące logopedów na studiach licencjackich organizują praktyki studenckie, podpisując umowy z placówkami oświatowymi i placówkami służby zdrowia zatrudniającymi logopedów. W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu opiekun studiów wykazał, że oprócz praktyk w placówkach, z którymi uczelnia ma podpisane umowy, studenci dodatkowo odbywają praktyki, które sami sobie organizują.

Studia magisterskie

W tabeli 26. przedstawiono odpowiedzi uzyskane od opiekunów magisterskich studiów logopedycznych.

Tabela 26. Organizacja praktyk studenckich na studiach magisterskich.

Lp.	Nazwa uczelni	Umowa	Samodz. organiz.	W salach ćwiczeń	Inne
1.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	tak			
2.	Uniwersytet Warszawski	tak	tak		
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	tak			
4.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	tak			
5.	Uniwersytet Jagielloński	tak			
6.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	tak			
7.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	tak			Uczelnia podpisuje umowy z placówkami zatrudniającymi logopedów lub logopedami, jeśli praktyka odbywa się w prywatnej praktyce logopedycznej
8.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	tak			

Podczas organizacji praktyk na studiach magisterskich na wszystkich uczelniach podpisywane są umowy z placówkami zatrudniającymi logopedów, a w przypadku gabinetów

prywatnych – indywidualnie z danym logopedą. Na Uniwersytecie Warszawskim opiekun studiów wykazał, że oprócz praktyk w placówkach, z którymi uczelnia podpisuje umowy, studenci odbywają praktyki, które sami sobie organizują.

Studia podyplomowe

W tabeli 27. przedstawiono odpowiedzi uzyskane od opiekunów podyplomowych studiów logopedycznych.

Tabela 27. Organizacja praktyk studenckich na studiach podyplomowych.

Lp.	Nazwa uczelni	Umowa	Samodz. organiz.	W salach ćwiczeń	Inne
1.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu		tak		
2.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	tak			
3.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	tak	tak		
4.	Uniwersytet w Białymstoku	tak			
5.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie		tak		
6.	Uniwersytet Wrocławski				Do 31 sierpnia 2020 r. praktyki miały się odbywać w ośrodku terapeutycznym prowadzonym przez byłą kierownik studium. Część praktyk odbywana jest w ośrodkach samodzielnie wybranych przez słuchaczy. Obecnie są procedowane umowy dot. organizacji praktyk z wrocławskimi placówkami oświatowymi i ośrodkami służby zdrowia. Finalizowanie umów zahamowała epidemia.
7.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	tak			
8.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu		tak		
9.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu		tak	tak	
10.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu		tak		
11.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	tak	tak		
12.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim		tak		

13.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu	tak	tak		
14.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach				Praktyki odbywają się w wybranych przez studenta placówkach oświatowych i służby zdrowia na podstawie wystawionych przez uczelnię dokumentów (skierowań, regulaminu praktyk).
15.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	tak	tak		
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	tak	tak		
17.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	tak	tak		Bez względu na to, czy uczelnia proponuje placówkę, czy też student sam ją znajduje, w obu przypadkach zostaje podpisana umowa ze strony uczelni.

Z informacji od opiekunów studiów podyplomowych wynika, że 9 uczelni (52,94%) podpisuje umowy z placówkami zatrudniającymi logopedów. Na 12 uczelniach (70,59%), słuchacze samodzielnie organizują praktyki, a na Uniwersytecie Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu praktyki są realizowane w salach ćwiczeniowych.

5.6. Forma zakończenia studiów

Następne pytanie w kwestionariuszu skierowanym do opiekunów studiów kształcących logopedów dotyczyło formy zakończenia studiów. W pytaniu opiekunowie mogli wybrać kilka odpowiedzi spośród:

- egzamin,
- obrona pracy dyplomowej,
- praca pisemna teoretyczna,
- opis przypadku,
- inne.

Studia licencjackie

W tabeli 28. przedstawiono odpowiedzi dotyczące formy zakończenia studiów uzyskane od opiekunów licencjackich studiów logopedycznych.

Tabela 28. Formy zakończenia studiów na studiach licencjackich.

Lp.	Nazwa uczelni	Egzamin	Obrona pracy	Praca pisemna	Opis przypadku	Inne
1.	Uniwersytet Warszawski		tak			
2.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	tak	tak			
3.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach		tak			
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	tak	tak			
5.	Warszawski Uniwersytet Medyczny		tak			
6.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie		tak			
7.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	tak	tak			
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	tak	tak			praca dyplomowa, egzamin dyplomowy

Wszyscy opiekunowie studiów kształcących logopedów na poziomie licencjackim jako formę zakończenia studiów wykazali obronę pracy dyplomowej. Dodatkowo w 4 uczelniach (50%) studenci kończący studia oprócz obrony pracy dyplomowej muszą zdać egzamin dyplomowy.

Studia magisterskie

W tabeli 29. przedstawiono odpowiedzi dotyczące formy zakończenia studiów uzyskane od opiekunów magisterskich studiów logopedycznych.

Tabela 29. Formy zakończenia studiów na studiach magisterskich.

Lp.	Nazwa uczelni	Egzamin	Obrona pracy	Praca pisemna	Opis przypadku	Inne
1.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie		tak			
2.	Uniwersytet Warszawski	tak	tak			
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu	tak				egzamin dyplomowy
4.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	tak	tak			
5.	Uniwersytet Jagielloński		tak			
6.	Warszawski Uniwersytet Medyczny		tak			
7.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie		tak			
8.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku		tak			

Na studiach magisterskich aż 7 uczelni (87,5%) jako formę kończącą studia preferuje obronę pracy dyplomowej. Logopedzi kończący Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oprócz obrony pracy dyplomowej mają też egzamin dyplomowy, a w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu studenci kończą studia magisterskie tylko po zdaniu egzaminu/egzaminu dyplomowego.

Studia poddyplomowe

W tabeli 30. przedstawiono odpowiedzi dotyczące formy zakończenia studiów uzyskane od opiekunów poddyplomowych studiów logopedycznych.

Tabela 30. Formy zakończenia studiów na studiach poddyplomowych.

Lp.	Nazwa uczelni	Egzamin	Obrona pracy	Praca pisemna	Opis przypadku	Inne
1.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu	tak				portfolio osiągnięć praktycznych – prezentacja dokonań słuchacza zdobytych w ramach toku studiów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, stanowiąca podstawę do oceny jego umiejętności, zdolności do pracy na danym stanowisku lub wykonania danego zadania
2.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej		tak		tak	
3.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie	tak				
4.	Uniwersytet w Białymstoku	tak				
5.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie	tak				
6.	Uniwersytet Wrocławski		tak			
7.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach		tak			
8.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	tak				
9.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu		tak		tak	
10.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu		tak			konferencja – prezentacja prac dyplomowych
11.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie		tak			

12.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim		tak			
13.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu		tak			
14.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach		tak			
15.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie		tak			
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu		tak			
17.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	tak				

Studia podyplomowe z logopedii na 11 uczelniach (64,70%) kończą się obroną pracy dyplomowej. Na 6 uczelniach (35,29%) formą kończącą studia jest egzamin końcowy, a na 2 uczelniach (11,76%) słuchacze nabywają prawo do wykonywania zawodu na podstawie opisu indywidualnego przypadku. Bardzo ciekawe rozwiązania przedstawił opiekun studiów podyplomowych w Collegium da Vinci z siedzibą w Poznaniu – tu słuchacze nie tylko zdają egzamin końcowy, ale też przedstawiają portfolio osiągnięć praktycznych zdobytych w trakcie uczęszczania na studia. Natomiast w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu studenci bronią pracę dyplomową oraz prezentują ją na konferencji organizowanej w szkole.

5.7. Kooperacje uczelniane

Kolejne pytanie zawarte w kwestionariuszu skierowanym do opiekunów studiów logopedycznych dotyczyło prowadzenia studiów samodzielnie lub we współpracy z innymi uczelniami. Z odpowiedzi wynika, że tylko Uniwersytet Warszawski prowadzi studia licencjackie i magisterskie w kooperacji z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym. Pozostałe jednostki, w tym wszystkie uczelnie kształcące logopedów na studiach podyplomowych, prowadzą studia samodzielnie.

5.8. Pozyskiwanie zewnętrznych funduszy

Następne pytanie w kwestionariuszu dotyczyło pozyskiwania zewnętrznych funduszy na rozwój procesu kształcenia.

Studia licencjackie

Analiza odpowiedzi otrzymanych od opiekunów studiów logopedycznych na poziomie licencjackim wykazała, że 2 uczelnie (25%) biorą udział w projektach. Są to:

- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierunek filologia polska, specjalność logopedyczna – realizuje projekt POWER „Uniwersytet Jutra” zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (nr WND-POWR.03.05.00-00-Z303/17) (2018-2021),
- Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, kierunek logopedia z audiologią, realizował 2 projekty:
 - 1) w latach 2016–2018 „Rozwój kompetencji studentów logopedii UPH w Siedlcach” (nr umowy: POWR.03.01.00-00-K235/15) realizowany w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza – Edukacja – Rozwój”.
 - 2) obecny projekt „Uczelnia dostępna” dotyczący realizacji działań mających na celu likwidację barier w dostępie do kształcenia na poziomie wyższym (NCBiR).
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie obecnie aplikuje o fundusze w ramach projektu realizowanego przez UWM w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju.

Studia magisterskie

Analiza odpowiedzi otrzymanych od opiekunów studiów logopedycznych na poziomie magisterskim wykazała, że 2 uczelnie (25%) biorą udział w projektach. Są to:

- Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie, kierunek logopedia – realizuje projekt NCBR ramach projektu: Nauczyciel 5.0 nowoczesny program kształcenia nauczycieli na jednolitych studiach magisterskich w dziedzinie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Projekt jest realizowany z Programu Operacyjnego „Wiedza – Edukacja – Rozwój” 2014–2020 i współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (nr umowy POWR.03.01.00-00-KN42/18-00).
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierunek filologia polska specjalność logopedyczna – realizuje projekt POWER „Uniwersytet Jutra” zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (nr WND-POWR.03.05.00-00-Z303/17) (2018-2021).

Ponadto Uniwersytet Warmińsko-Mazurski aplikuje o fundusze w ramach projektu realizowanego przez UWM w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju.

Studia podyplomowe

Troje opiekunów (17,65%) studiów podyplomowych wskazało, że ich uczelnie pozyskują fundusze zewnętrzne w celu podnoszenia procesu kształcenia:

- Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, kierunek logopedia – realizował w latach 2016–2018 projekt „Rozwój kompetencji studentów logopedii UPH w Siedlcach” (nr umowy: POWR.03.01.00-00-K235/15) w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza – Edukacja – Rozwój”,
- Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie, kierunek logopedia wskazał, że pozyskuje środki z Bazy Usług Rozwojowych,
- Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, kierunek logopedia ogólna wskazał, że pozyskuje środki na kształcenie logopedów bez podania konkretnego źródła finansowania.

5.9. Logopedyczne studia niestacjonarne

Pytanie o prowadzenie przez uczelnie studiów w trybie niestacjonarnym skierowane było jedynie do opiekunów studiów licencjackich i magisterskich. Odpowiedzi otrzymane od opiekunów studiów wskazują, że studia w trybie niestacjonarnym prowadzone są na 3 uczelniach: na poziomie licencjackim na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, a na poziomie magisterskim w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie oraz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu.

5.10. Ukończone kierunki wymagane do rozpoczęcia studiów podyplomowych

Do opiekunów studiów podyplomowych skierowano pytanie dotyczące ukończonych kierunków studiów licencjackich i magisterskich uprawniających do rozpoczęcia podyplomowych studiów logopedycznych. Było to pytanie, w którym opiekunowie mogli wybrać następujące odpowiedzi:

- pedagogika (ogólna, wczesnoszkolna, przedszkolna, specjalna, opiekuńczo-wychowawcza, resocjalizacyjna i inne)

- filologia polska,
- psychologia,
- inne,
- przyjmowani są wszyscy kandydaci.

W tabeli 31. przedstawiono odpowiedzi otrzymane z uczelni od opiekunów logopedycznych studiów podyplomowych.

Tabela 31. Ukończone kierunki wymagane do rozpoczęcia studiów podyplomowych.

Lp.	Nazwa uczelni	Pedag.	Filol. polska	Psychol.	Brak wymagań	Inne
1.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu	tak	tak	tak		
2.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej	tak	tak	tak		kierunki medyczne, filologiczne, społeczne
3.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie				tak	
4.	Uniwersytet w Białymstoku				tak	
5.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie	tak	tak	tak		
6.	Uniwersytet Wrocławski	tak	tak	tak		
7.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	tak	tak	tak		studia medyczne, aktorskie, biologia
8.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	tak	tak	tak		Studia podyplomowe logopedia przeznaczone są dla osób, które legitymują się ukończeniem studiów wyższych humanistycznych (głównie pedagogiki, psychologii, polonistyki, resocjalizacji) lub studiów aktorskich, dyplomu lekarza, farmaceuty lub pielęgniarstwa dyplomowanego
9.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu	tak	tak	tak		
10.	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	tak	tak	tak		obszar nauk humanistycznych, społecznych, medycznych
11.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie	tak	tak	tak		socjologia
12.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	tak				
13.	Europejska Uczelnia Społeczno-Techniczna w Radomiu	tak	tak	tak		
14.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	tak	tak	tak		kandydaci z innych kierunków niż wcześniej wymienione (ukończenie studiów wyższych i uzyskanie tytułu magistra) muszą posiadać uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela

15.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie	tak	tak	tak		fizjoterapia, pielęgniarstwo
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu				tak	
17.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie	tak	tak	tak		preferowani są absolwenci studiów z dziedziny nauk humanistycznych, społecznych i medycznych

Z analizy otrzymanych odpowiedzi wynika, że aż 14 uczelni (82,35%) preferuje podczas rekrutacji na podyplomowe studia logopedyczne absolwentów studiów pedagogicznych. Aż 13 uczelni (70,59%) jako kryterium przyjęć podaje ukończone studia z zakresu filologii polskiej oraz psychologii. Natomiast 3 uczelnie (17,65%) nie stosują żadnych wymagań, jeżeli chodzi o ukończone studia podczas przyjęć na podyplomowe studia logopedyczne.

5.11. Podsumowanie

Analiza danych uzyskanych od opiekunów studiów logopedycznych wskazuje, że w kształceniu logopedów brak jest ujednoliconego standardu. Najbardziej niepokojącym faktem jest bardzo zróżnicowana liczba godzin na studiach logopedycznych w odniesieniu do różnych poziomów kształcenia. Różne liczby godzin występują zarówno w poszczególnych blokach tematycznych, jak i w rozliczeniu ogólnym. W bloku przedmiotów logopedycznych różnice te wynoszą ponad 1140 godzin (np. studia licencjackie prowadzone na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku i studia licencjackie prowadzone na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach). Ponadto na wybranych uczelniach (np. na Uniwersytecie Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu i Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach) nie wykazano prowadzenia przedmiotów związanych z blokiem psychologiczno-pedagogicznym.

Takie istotne różnice w liczbie godzin zdecydowanie wpływają na jakość kształcenia przyszłych logopedów. Dlatego bardzo ważne jest ujednolicenie siatek godzin na poszczególnych poziomach kształcenia logopedów, do czego powinny się przyczynić opracowane w 2019 r. standardy kształcenia logopedów.

Jak wynika z informacji otrzymanych od opiekunów studiów, różnie przedstawia się liczba godzin praktyk na poszczególnych poziomach studiów kształcących logopedów. Wszystkie uczelnie organizują praktyki w placówkach oświatowych, choć na studiach licencjackich różnica pomiędzy uczelniami prowadzącymi największą i najmniejszą liczbę godzin

(Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach – 880 i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – 60) wynosi aż 820 godzin. Na studiach magisterskich różnica ta wynosi 306 godzin (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie – 326 i Warszawski Uniwersytet Medyczny – 20), a na studiach podyplomowych 206 godzin (Uniwersytet Wrocławski – 216 i Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu 10).

Różnie przedstawia się również liczba godzin praktyk w placówkach służby zdrowia, niezależnie od poziomu kształcenia. Ponadto aż 12 uczelni kształcących logopedów wskazało, że nie organizuje praktyk logopedycznych w placówkach służby zdrowia.

W organizacji praktyk studenckich również występuje brak spójności. Aż 25 uczelni (75,76%) kształcących logopedów na różnych poziomach studiów, organizując praktyki dla studentów, podpisuje umowę z placówkami zatrudniającymi logopedów. Z danych przedstawionych przez opiekunów wynika, że na 14 uczelniach (42,42%) oprócz praktyk organizowanych przez uczelnię słuchacze mają praktyki, które samodzielnie sobie organizują. Tylko jedna uczelnia – Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu wykazuje, że na studiach podyplomowych praktyki organizowane są przez słuchaczy samodzielnie oraz realizowane są w salach ćwiczeniowych.

Na większości uczelni na wszystkich poziomach studiów słuchacze otrzymują uprawnienia do wykonywania zawodu po obronie pracy dyplomowej. Taką formę zakończenia studiów wykazało 26 opiekunów (78,79%) studiów logopedycznych. Ponadto 6 uczelni (18,18%) kształcących logopedów na studiach licencjackich i magisterskich stosuje dwie formy zakończenia studiów: obronę pracy dyplomowej i egzamin dyplomowy. Żaden z opiekunów studiów logopedycznych nie podał jako formy zakończenia studiów teoretycznej pracy pisemnej.

Z uzyskanych danych wynika, że uczelnie kształcące logopedów w bardzo znikomym stopniu zainteresowane są pozyskiwaniem zewnętrznych funduszy. Tylko 4 opiekunów (15,38%) ze wszystkich poziomów studiów pozyskiwało fundusze na kształcenie słuchaczy.

Aby rozpocząć podyplomowe studia logopedyczne, na większości uczelni należy posiadać ukończone studia licencjackie lub magisterskie z zakresu pedagogiki – 14 uczelni (82,35%) preferuje ukończenie tego kierunku. Aby studiować logopedię podyplomowo, można także legitymować się ukończonymi studiami na kierunku filologia polska lub psychologia – to wykształcenie preferuje 13 uczelni (70,59%). Wśród uczelni kształcących logopedów na studiach podyplomowych 3 uczelnie (17,65%) nie mają natomiast w tym zakresie żadnych wymagań.

6. Etap III – Ocena uczelni przez absolwentów

Etap III *Raportu o stanie kształcenia logopedów* dotyczył oceny kształcenia na poszczególnych uczelniach przez absolwentów różnych poziomów studiów. Absolwenci kierunków logopedycznych wypełniali kwestionariusz z pytaniami w wersji internetowej i w wersji tradycyjnej (papierowej). Kwestionariusz zawierał pytania dotyczące:

- 1) oceny przygotowania teoretycznego przez uczelnie,
- 2) oceny przygotowania praktycznego przez uczelnie,
- 3) obszarów zaburzeń, do diagnozy których studia przygotowywały najlepiej,
- 4) obszarów zaburzeń, do terapii których studia przygotowywały najlepiej.

Kwestionariusz w wersji internetowej skierowany do absolwentów studiów logopedycznych dostępny był na stronie Wydawnictwa Komlogo od 5.05.2020 r. do 15.06.2020 r. Kwestionariusz uzupełniło 1040 osób, w tym studia licencjackie oceniły 184 osoby (17,69%), studia magisterskie oceniły 254 osoby (24,42%), a studia podyplomowe oceniły 602 osoby (57,89%).

Za pomocą kwestionariusza w wersji internetowej respondenci ocenili ogółem 150 szkół wyższych kształcących logopedów, w tym 29 uczelni (19,33%) kształcących logopedów na poziomie licencjackim, 23 uczelnie (15,33%) kształcące logopedów na poziomie magisterskim oraz 98 uczelni (65,33%) kształcących logopedów na poziomie podyplomowym. Pytania w kwestionariuszu dotyczyły wyłącznie studiów logopedycznych prowadzonych na różnych poziomach kształcenia. Nie oceniano studiów podyplomowych z zakresu neurologopedii, surdologopedii i pokrewnych.

Zebrane dane respondentów ze względu na wiek i lata pracy przedstawiono w tabeli 32.

Tabela 32. Dane respondentów ze względu na wiek i lata pracy – kwestionariusz internetowy.

Wiek	Lata pracy								Razem	
	poniżej 5		5–10		10–15		powyżej 15			
	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%
Poniżej 30	348	33,46	51	4,9	1	0,1	0	0	400	38,46
30–35	72	6,92	115	11,06	26	2,5	0	0	213	20,48
35–40	39	3,75	48	4,62	46	4,42	6	0,58	139	13,37
40–45	27	2,6	29	2,79	37	3,56	30	2,88	123	11,83
45–50	14	1,35	22	2,12	11	1,06	42	4,04	89	8,56
Powyżej 50	7	0,67	6	0,58	10	0,96	53	5,1	76	7,31
Razem	507	48,75	271	26,06	131	12,6	131	12,6	1040	100,00

Najwięcej absolwentów, bo aż 400 osób (38,46%), to osoby poniżej 30 lat, a prawie połowa pracuje w zawodzie do 5 lat – 507 osób (48,75%).

Kwestionariusz w wersji tradycyjnej (papierowej) uzupełniali logopedzi na szkoleniach i konferencjach logopedycznych w latach 2019/2020²⁰. Kwestionariusz uzupełniły 383 osoby, w tym studia licencjackie oceniło 21 osób (5,48%), studia magisterskie oceniły 74 osoby (19,32%), a studia podyplomowe oceniło 288 osób (75,20%).

Za pomocą kwestionariusza w wersji tradycyjnej respondenci ocenili ogółem 82 szkoły wyższe kształcące logopedów, w tym 11 uczelni (13,41%) kształcących logopedów na poziomie licencjackim, 21 uczelni (25,62%) kształcących logopedów na poziomie magisterskim oraz 50 uczelni (60,97%) kształcących logopedów na poziomie podyplomowym. Przy pomocy kwestionariusza nie oceniano studiów podyplomowych z neurologopedii, surdologopedii i pokrewnych.

Zebrane dane respondentów ze względu na wiek i lata pracy przedstawiono w tabeli 33.

Tabela 33. Dane respondentów ze względu na wiek i lata pracy – kwestionariusz tradycyjny.

Wiek	Lata pracy								Razem	
	poniżej 5		5–10		10–15		powyżej 15			
	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%
poniżej 30	58	15,14	4	1,04	0	0,00	0	0,00	62	16,19
30–35	33	8,62	39	10,18	7	1,83	0	0,00	79	20,63
35–40	23	6,01	20	5,22	25	6,53	7	1,83	75	19,58
40–45	17	4,44	9	2,35	9	2,35	6	1,57	41	10,70
45–50	6	1,57	13	3,39	9	2,35	44	11,49	72	18,80
powyżej 50	4	1,04	0	0,00	3	0,78	47	12,27	54	14,10
Razem	141	36,81	85	22,19	53	13,84	104	27,15	383	100,00

Najwięcej absolwentów to osoby w przedziale od 30 do 35 lat – 79 osób (20,63%) oraz w przedziale od 35 do 40 lat – 75 osób (19,58%). Największą grupę absolwentów pod względem lat pracy w zawodzie stanowiły osoby pracujące na stanowisku logopedy do 5 lat – 141 osób (36,81%).

Kwestionariusze z pytaniami dla absolwentów zarówno w wersji internetowej, jak i tradycyjnej uzupełniły w większości osoby pracujące w zawodzie do 5 lat. W kwestionariuszu internetowym brało udział najwięcej respondentów poniżej 30. roku życia – 400 osób (38,46%), natomiast w kwestionariuszu tradycyjnym wzięło udział najwięcej osób w wieku od 30 do 35 lat – 79 osób (20,63%).

²⁰ Kwestionariusz uzupełniali logopedzi uczestniczący w szkoleniach z testu Karty Oceny Logopedycznej Dziecka. Szkolenia organizowane były w całej Polsce. Ponadto kwestionariusz uzupełniali logopedzi biorący udział w III Ogólnopolskim Sympozjum Logopedycznym zorganizowanym w dniach 6–7.10.2019 r. w Wieliczce.

Oba rodzaje kwestionariuszy uzupełniło 1423 respondentów, w tym studia licencjackie oceniło 205 absolwentów (14,41%), studia magisterskie – 328 absolwentów (23,05%), a studia podyplomowe – 890 absolwentów (62,54%).

W *Raporcie* uwzględniono oba rodzaje kwestionariuszy – internetowy i tradycyjny. Otrzymane dane opisano osobno. W pierwszej kolejności opisano dane otrzymane od absolwentów, którzy odpowiedzieli na pytania zawarte w kwestionariuszu internetowym, a następnie te z kwestionariusza tradycyjnego.

6.1. Przygotowanie teoretyczne w opinii absolwentów

Pierwsze pytanie dotyczyło oceny przez absolwentów uczelni w zakresie przygotowania teoretycznego. Absolwenci mogli ocenić ukończone przez siebie uczelnie w skali od 1 do 5 punktów.

Studia licencjackie

W tabeli 34. przedstawiono oceny absolwentów dotyczące przygotowania teoretycznego na studiach licencjackich.

Tabela 34. Oceny absolwentów w zakresie przygotowania teoretycznego na studiach licencjackich.

Przygotowanie teoretyczne	ocena 1	%	ocena 2	%	ocena 3	%	ocena 4	%	ocena 5	%	Razem
Kwestionariusz internetowy	0	0	22	11,96	36	19,57	67	36,41	59	32,07	184
Kwestionariusz tradycyjny	0	0	1	4,76	5	23,81	10	47,62	5	23,81	21
Razem	0	0	23	11,22	41	20,00	77	37,56	64	31,22	205

W kwestionariuszu internetowym najwięcej absolwentów studiów licencjackich, bo aż 67 osób (36,41%) oceniło swoje przygotowanie teoretyczne do zawodu na 4 punkty. Swoje teoretyczne przygotowanie logopedyczne na 5 punktów oceniło 59 osób (32,07%).

Podobnie ocenili swoje przygotowanie teoretyczne absolwenci oceniający uczelnie w kwestionariuszu tradycyjnym. Prawie połowa absolwentów studiów licencjackich oceniła swoje przygotowanie teoretyczne do zawodu na 4 punkty – taką ocenę wybrało 10 osób (47,62%). Po 5 osób (23,81%) oceniło swoje teoretyczne przygotowanie logopedyczne na 3 i na 5 punktów.

Szczegółowa ocena poszczególnych uczelni przez absolwentów wraz z liczbą respondentów, którzy wypełnili kwestionariusz internetowy, znajduje się w aneksie 1 oraz na stronie <https://www.komlogo.pl/index.php/ankieta-studia>

Studia magisterskie

W tabeli 35. przedstawiono oceny absolwentów dotyczące przygotowania teoretycznego i praktycznego na studiach magisterskich.

Tabela 35. Oceny absolwentów w zakresie przygotowania teoretycznego na studiach magisterskich.

Przygotowanie teoretyczne	ocena 1	%	ocena 2	%	ocena 3	%	ocena 4	%	ocena 5	%	Razem
Kwestionariusz internetowy	4	1,57	21	8,27	41	16,14	102	40,16	86	33,86	254
Kwestionariusz tradycyjny	0	0,00	3	4,05	17	22,97	34	45,95	20	27,03	74
Razem	4	1,22	24	7,32	58	17,68	136	41,46	106	32,32	328

W kwestionariuszu internetowym najczęściej absolwentów studiów magisterskich, bo aż 102 (40,16%) oceniło swoje przygotowanie teoretyczne do zawodu na 4 punkty. Swoje teoretyczne przygotowanie logopedyczne na 5 punktów oceniło 86 osób (33,86%).

Podobnie ocenili swoje przygotowanie teoretyczne absolwenci oceniający uczelnie w kwestionariuszu tradycyjnym. Najwięcej absolwentów studiów magisterskich, bo aż 34 (45,95%) oceniło swoje przygotowanie teoretyczne do zawodu na 4 punkty. Aż 20 osób (27,03%) oceniło swoje teoretyczne przygotowanie logopedyczne na 5 punktów.

Szczegółowa ocena poszczególnych uczelni przez absolwentów wraz z liczbą respondentów, którzy wypełnili kwestionariusz internetowy, znajduje się w aneksie 2 oraz na stronie <https://www.komlogo.pl/index.php/ankieta-studia>

Studia podyplomowe

W tabeli 36. przedstawiono oceny absolwentów dotyczące przygotowania teoretycznego na studiach podyplomowych.

Tabela 36. Oceny absolwentów w zakresie przygotowania teoretycznego na studiach podyplomowych.

Przygotowanie teoretyczne	ocena 1	%	ocena 2	%	ocena 3	%	ocena 4	%	ocena 5	%	Razem
Kwestionariusz internetowy	12	1,99	35	5,81	127	21,10	211	35,05	217	36,05	602
Kwestionariusz tradycyjny	7	2,43	10	3,47	79	27,43	121	42,01	71	24,65	288
Razem	19	2,13	45	5,06	206	23,15	332	37,30	288	32,36	890

W kwestionariuszu internetowym najczęściej absolwentów studiów podyplomowych, bo aż 217 (36,05%) oceniło swoje przygotowanie teoretyczne do zawodu na 5 punktów. Niewiele mniej, bo 211 (35,05%) oceniło swoje teoretyczne przygotowanie logopedyczne na 4 punkty.

W kwestionariuszu tradycyjnym najczęściej absolwentów studiów podyplomowych, bo aż 121 (42,01%) oceniło swoje przygotowanie teoretyczne do zawodu na 4 punktów. Aż 79 (27,43%) oceniło teoretyczne przygotowanie logopedyczne na 3 punkty.

Szczegółowa ocena poszczególnych uczelni przez absolwentów wraz z liczbą respondentów, którzy wypełnili kwestionariusz internetowy, znajduje się w aneksie 3 oraz na stronie <https://www.komlogo.pl/index.php/ankieta-studia>

6.2. Przygotowanie praktyczne w opinii absolwentów

Drugie pytanie dotyczyło oceny przez absolwentów uczelni w zakresie przygotowania praktycznego. Absolwenci mogli ocenić ukończone przez siebie uczelnie w skali od 1 do 5 punktów.

Studia licencjackie

W tabeli 37. przedstawiono oceny absolwentów dotyczące przygotowania praktycznego na studiach licencjackich.

Tabela 37. Oceny absolwentów w zakresie przygotowania praktycznego na studiach licencjackich.

Przygotowanie praktyczne	ocena 1	%	ocena 2	%	ocena 3	%	ocena 4	%	ocena 5	%	Razem
Kwestionariusz internetowy	16	8,70	43	23,37	57	30,98	36	19,57	32	17,39	184
Kwestionariusz tradycyjny	0	0,00	3	14,29	6	28,57	8	38,10	4	19,05	21
Razem	16	7,80	46	22,44	63	30,73	44	21,46	36	17,56	205

W kwestionariuszu internetowym najczęściej absolwentów studiów licencjackich, bo aż 57 (30,89%) oceniło swoje przygotowanie praktyczne do zawodu na 3 punkty, natomiast

w kwestionariuszu w wersji tradycyjnej 8 osób (38,10%) oceniło swoje przygotowanie praktyczne do zawodu na 4 punkty.

Szczegółowa ocena poszczególnych uczelni przez absolwentów wraz z liczbą respondentów, którzy wypełnili kwestionariusz internetowy, znajduje się w aneksie 1 oraz na stronie <https://www.komlogo.pl/index.php/ankieta-studia>

Studia magisterskie

W tabeli 38. przedstawiono oceny absolwentów dotyczące przygotowania praktycznego na studiach magisterskich.

Tabela 38. Oceny absolwentów w zakresie przygotowania praktycznego na studiach magisterskich.

Przygotowanie praktyczne	ocena 1	%	ocena 2	%	ocena 3	%	ocena 4	%	ocena 5	%	Razem
Kwestionariusz internetowy	18	7,09	41	16,14	61	24,02	69	27,17	65	25,59	254
Kwestionariusz tradycyjny	4	5,41	9	12,16	21	28,38	30	40,54	10	13,51	74
Razem	22	6,71	50	15,24	82	25,00	99	30,18	75	22,87	328

W kwestionariuszu internetowym najwięcej absolwentów studiów magisterskich, bo aż 69 (27,17%) oceniło swoje przygotowanie praktyczne do wykonywania zawodu logopedy na 4 punkty. Podobnie ocenili swoje przygotowanie praktyczne absolwenci oceniający uczelnie w kwestionariuszu tradycyjnym. Najwięcej absolwentów studiów magisterskich – 30 osób (40,54%) oceniło swoje przygotowanie praktyczne do wykonywania zawodu logopedy na 4 punkty.

Szczegółowa ocena poszczególnych uczelni przez absolwentów wraz z liczbą respondentów, którzy wypełnili kwestionariusz internetowy, znajduje się w aneksie 2 oraz na stronie <https://www.komlogo.pl/index.php/ankieta-studia>

Studia podyplomowe

W tabeli 39. przedstawiono oceny absolwentów dotyczące przygotowania praktycznego na studiach podyplomowych.

Tabela 39. Oceny absolwentów w zakresie przygotowania praktycznego na studiach podyplomowych.

Przygotowanie praktyczne	ocena 1	%	ocena 2	%	ocena 3	%	ocena 4	%	ocena 5	%	Razem
Kwestionariusz internetowy	37	6,15	91	15,12	135	22,43	195	32,39	144	23,92	602
Kwestionariusz tradycyjny	17	5,90	41	14,24	97	33,68	88	30,56	45	15,63	288
Razem	54	6,07	132	14,83	232	26,07	283	31,80	189	21,24	890

W kwestionariuszu internetowym najwięcej absolwentów studiów podyplomowych, bo aż 195 osób (32,39%) oceniło swoje przygotowanie praktyczne do wykonywania zawodu logopedy na 4 punkty. Natomiast w kwestionariuszu w wersji tradycyjnej najwięcej absolwentów – 97 (33,68%) oceniło swoje przygotowanie praktyczne do wykonywania zawodu logopedy na 3 punkty.

Szczegółowa ocena poszczególnych uczelni przez absolwentów wraz z liczbą respondentów, którzy wypełnili kwestionariusz internetowy, znajduje się w aneksie 3 oraz na stronie <https://www.komlogo.pl/index.php/ankieta-studia>

6.3. Diagnoza logopedyczna w opinii absolwentów

Kolejne pytanie w kwestionariuszu skierowanym do absolwentów dotyczyło obszarów diagnozy, do których studia logopedyczne przygotowały ich najlepiej. Było to pytanie, w którym respondenci mogli wybrać kilka spośród odpowiedzi:

- dyslalia,
- opóźniony rozwój mowy,
- afazja,
- jąkanie/niepłynność mówienia,
- niedosłuch,
- zaburzenia neurologiczne dzieci,
- zaburzenia neurologiczne dorosłych,
- inne.

Studia licencjackie

W tabeli 40. przedstawiono liczbę absolwentów studiów licencjackich, którzy zaznaczyli poszczególne obszary zaburzeń, do diagnozy których zostali najlepiej przygotowani podczas studiów.

Tabela 40. Obszary diagnozy, do których absolwenci studiów licencjackich zostali najlepiej przygotowani.

Wersja kwestionariusza	Obszary zaburzeń															
	Dyslalia		ORM		Afazja		Jąkanie/ niepl. mów.		Niedosluch		Zab. neur. dzieci		Zab. neur. dorosłych		Inne	
	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%
Kwestionariusz internetowy (184)*	160	86,96	103	55,98	53	28,80	43	23,37	62	33,70	33	17,93	20	10,87	16	8,70
Kwestionariusz tradycyjny (21)	20	95,24	14	66,67	11	52,38	6	28,57	10	47,62	8	38,10	5	23,81	0	0,00
Razem (205)	180	87,80	117	57,07	64	31,22	49	23,90	72	35,12	41	20,00	25	12,20	16	7,80

* W nawiasie podano liczbę wypełnionych kwestionariuszy w wersji internetowej, tradycyjnej i razem.

Jako 100% przyjęto liczbę wypełnionych kwestionariuszy na danym poziomie kształcenia. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Absolwenci studiów licencjackich, którzy wypełnili kwestionariusz w wersji internetowej, zaznaczyli, że najlepsze przygotowanie diagnostyczne otrzymali w obszarze dyslalii – 160 osób (86,96%) i opóźnionego rozwoju mowy – 103 osoby (55,98%). Wśród odpowiedzi „inne” najczęściej osób zaznaczyło dobre przygotowanie diagnostyczne w obszarze autyzmu – 5 osób (2,72%) oraz diagnozy osób po laryngektomii – 4 osoby (2,17%).

Podobnie odpowiedzieli absolwenci, którzy wypełnili kwestionariusz w wersji tradycyjnej. Według nich najlepsze przygotowanie do diagnozy otrzymali w obszarze dyslalii – 20 osób (95,24%) i opóźnionego rozwoju mowy – 14 osób (66,67%). Ponad połowa respondentów twierdzi, że została dobrze przygotowana w obszarze diagnozy afazji – 11 osób (52,38%).

Studia magisterskie

W tabeli 41. przedstawiono liczbę absolwentów studiów magisterskich, którzy zaznaczyli poszczególne obszary zaburzeń, do diagnozy których zostali przygotowani podczas studiów najlepiej.

Tabela 41. Obszary diagnozy, do których absolwenci studiów magisterskich zostali najlepiej przygotowani.

Wersja kwestionariusza	Obszary zaburzeń															
	Dyslalia		ORM		Afazja		Jąkanie/ niepl. mów.		Niedosluch		Zab. neur. dzieci		Zab. neur. dorosłych		Inne	
	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%	I. os.	%
Kwestionariusz internetowy (254)*	191	75,20	157	61,81	126	49,61	71	27,95	89	35,04	87	34,25	80	31,50	29	11,42
Kwestionariusz tradycyjny (74)	58	78,38	45	60,81	32	43,24	18	24,32	25	33,78	16	21,62	10	13,51	6	8,11
Razem (328)	249	75,91	202	61,59	158	48,17	89	27,13	114	34,76	103	31,40	90	27,44	35	10,67

* W nawiasie podano liczbę wypełnionych kwestionariuszy w wersji internetowej, tradycyjnej i razem.

Jako 100% przyjęto liczbę wypełnionych kwestionariuszy na danym poziomie kształcenia. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Absolwenci studiów magisterskich w kwestionariuszu internetowym najlepiej ocenili swoje przygotowanie diagnostyczne w obszarze dyslalii – 191 osób (75,20%) oraz opóźnionego rozwoju mowy – 157 osób (61,81%). Prawie połowa respondentów – 126 osób (49,61%) dobrze ocenia również przygotowanie w zakresie diagnozy afazji. Wśród odpowiedzi „inne” 8 osób (3,15%) zaznaczyło autyzm, 6 osób (2,36%) – dysleksję i 5 osób (1,97%) – diagnozy osób po laryngektomii.

Podobnie absolwenci studiów magisterskich, którzy wypełnili kwestionariusz w wersji tradycyjnej, najlepiej ocenili swoje przygotowanie diagnostyczne w obszarze dyslalii – 58 osób (78,38%) oraz opóźnionego rozwoju mowy – 45 osób (60,81%). Tylko 6 osób (8,11%) zaznaczyło odpowiedź „inne”, wśród których wymieniono diagnozę osób onkologicznych (nowotwory głowy i szyi), zaburzeń głosu, dysleksji, autyzmu, zespołu Aspergera, przetwarzania słuchowego, dysfagii, rozszczepów, diagnozy osób po laryngektomii.

Studia podyplomowe

W tabeli 42. przedstawiono liczbę osób, które zaznaczały w kwestionariuszu internetowym poszczególne obszary zaburzeń, do diagnozy których zostały przygotowane podczas studiów najlepiej.

Tabela 42. Obszary diagnozy, do których absolwenci studiów podyplomowych zostali najlepiej przygotowani.

Wersja kwestionariusza	Obszary zaburzeń															
	Dyslalia		ORM		Afazja		Jąkanie/ niepl. mów.		Niedosluch		Zab. neur. dzieci		Zab. neur. dorośli		Inne	
	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%
Kwestionariusz internetowy (602)*	533	88,54	385	63,95	252	41,86	210	34,88	163	27,08	156	25,91	123	20,43	31	5,15
Kwestionariusz tradycyjny (288)	238	82,64	195	67,71	117	40,63	70	24,31	67	23,26	69	23,96	26	9,03	11	3,82
Razem (890)	771	86,63	580	65,17	369	41,46	280	31,46	230	25,84	225	25,28	149	16,74	42	4,72

* W nawiasie podano liczbę wypełnionych kwestionariuszy w wersji internetowej, tradycyjnej i razem. Jako 100% przyjęto liczbę wypełnionych kwestionariuszy na danym poziomie kształcenia. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Absolwenci studiów podyplomowych w kwestionariuszu w wersji internetowej najlepiej ocenili swoje przygotowanie diagnostyczne w obszarze dyslalii – 533 osoby (88,54%) oraz opóźnionego rozwoju mowy – 385 osób (63,95%). Prawie połowa respondentów – 252 osoby (41,86%) dobrze ocenia również przygotowanie w zakresie diagnozy afazji. Wśród odpowiedzi „inne” 11 osób (1,83%) zaznaczyło autyzm, 4 osoby (0,66%) – dyzartrię.

Podobnie swoje przygotowanie diagnostyczne ocenili absolwenci wypełniający kwestionariusz w wersji tradycyjnej. Aż 238 osób (82,64%) otrzymało najlepsze

przygotowanie diagnostyczne w obszarze dyslalii, a 195 osób (67,71%) w obszarze opóźnionego rozwoju mowy. Wśród odpowiedzi „inne” 2 osoby (0,52%) zaznaczyły dysleksję, 2 osoby (0,52%) – ortodoncję oraz 2 osoby (0,52%) – autyzm. Pozostałe obszary zaburzeń wskazane przez pojedyncze osoby, to: afazja dorosłych, zaburzenia przetwarzanie słuchu, AAC, Biofeedback, dysartria, rozszczepy.

6.4. Terapia logopedyczna w opinii absolwentów

Kolejne pytanie w kwestionariuszu dotyczyło obszarów terapii, do których studia przygotowały absolwentów najlepiej. Było to pytanie, w którym respondenci mogli wybrać kilka spośród odpowiedzi:

- dyslalia,
- opóźniony rozwój mowy,
- afazja,
- jąkanie/niepłynność mówienia,
- niedosłuch,
- zaburzenia neurologiczne dzieci,
- zaburzenia neurologiczne dorosłych,
- inne.

Studia licencjackie

W tabeli 43. przedstawiono liczbę osób, które zaznaczały poszczególne obszary zaburzeń, do terapii których zostały przygotowane najlepiej podczas studiów licencjackich.

Tabela 43. Obszary terapii, do których absolwenci studiów licencjackich zostali najlepiej przygotowani.

Wersja kwestionariusza	Obszary zaburzeń															
	Dyslalia		ORM		Afazja		Jąkanie/ niepl. mów.		Niedosłuch		Zab. neur. dzieci		Zab. neur. dorosłych		Inne	
	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%
Kwestionariusz internetowy (184)*	157	85,33	96	52,17	46	25,00	35	19,02	52	28,26	29	15,76	22	11,96	15	8,15
Kwestionariusz tradycyjny (21)	20	95,24	14	66,67	11	52,38	4	19,05	9	42,86	7	33,33	4	19,05	0	0,00
Razem (205)	177	86,34	110	53,66	57	27,80	39	19,02	61	29,76	36	17,56	26	12,68	15	7,32

* W nawiasie podano liczbę wypełnionych kwestionariuszy w wersji internetowej, tradycyjnej i razem. Jako 100% przyjęto liczbę wypełnionych kwestionariuszy na danym poziomie kształcenia. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

W ocenie absolwentów studiów licencjackich w kwestionariuszu w wersji internetowej najlepsze przygotowanie terapeutyczne otrzymali oni w obszarze dyslalii – 157 osób (85,33%) i opóźnionego rozwoju mowy – 96 osób (52,17%). Wśród absolwentów studiów licencjackich 15 osób (8,15%) zaznaczyło odpowiedź „inne”. Niewymienione w kwestionariuszu obszary, w których absolwenci zaznaczyli dobre przygotowanie terapeutyczne, to: autyzm – 4 osoby (2,17%) oraz terapia osób po laryngektomii – 4 osoby (2,17%).

Podobnie ocenili swoje przygotowanie w zakresie terapii absolwenci wypełniający kwestionariusz w wersji tradycyjnej. Aż 20 osób (95,24%) twierdzi, że studia najlepiej przygotowały je do terapii w obszarze dyslalii, a 11 osób (66,67%) wskazało, że najlepiej zostało przygotowanych do terapii opóźnionego rozwoju mowy.

Studia magisterskie

W tabeli 44. przedstawiono liczbę osób, które zaznaczały poszczególne obszary zaburzeń, do terapii których zostały przygotowane najlepiej podczas studiów magisterskich.

Tabela 44. Obszary terapii, do których absolwenci studiów magisterskich zostali najlepiej przygotowani.

Wersja kwestionariusza	Obszary zaburzeń															
	Dyslalia		ORM		Afazja		Jąkanie/ niepl. mów.		Niedosluch		Zab. neur. dzieci		Zab. neur. dorosłych		Inne	
	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%
Kwestionariusz internetowy (254)*	189	74,41	158	62,20	117	46,06	63	24,80	82	32,28	86	33,86	71	27,95	27	10,63
Kwestionariusz tradycyjny (74)	58	78,38	45	60,81	28	37,84	16	21,62	21	28,38	16	21,62	9	12,16	6	8,11
Razem (328)	247	75,30	203	61,89	145	44,21	79	24,09	103	31,40	102	31,10	80	24,39	33	10,06

* W nawiasie podano liczbę wypełnionych kwestionariuszy w wersji internetowej, tradycyjnej i razem.

Jako 100% przyjęto liczbę wypełnionych kwestionariuszy na danym poziomie kształcenia. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Absolwenci studiów magisterskich, którzy wypełnili ankietę internetową, najlepiej ocenili swoje przygotowanie terapeutyczne w obszarze dyslalii – 189 osób (74,41%) oraz opóźnionego rozwoju mowy – 158 osób (62,20%). Wśród odpowiedzi „inne” najwięcej, bo aż 7 osób (2,76%) zaznaczyło autyzm, 6 osób (2,36%) – terapię osób po laryngektomii.

Podobnie ocenili swoje przygotowanie absolwenci studiów magisterskich wypełniający kwestionariusz w wersji tradycyjnej. Aż 58 osób (78,38%) uznało, że otrzymało najlepsze przygotowanie praktyczne w obszarze dyslalii, a 45 osób (60,81%) w obszarze opóźnionego

rozwoju mowy. Wśród odpowiedzi „inne” 2 osoby (2,70%) zaznaczyły dysfagię, 3 osoby (4,05%) – zaburzenia głosu. Pojedyncze osoby wskazały, że zostały najlepiej przygotowane do terapii: dysleksji, autyzmu, zaburzeń przetwarzania słuchowego, rozszczepów i terapii osób po laryngektomii.

Studia podyplomowe

W tabeli 45. przedstawiono liczbę osób, które zaznaczały poszczególne obszary zaburzeń, do terapii których zostały przygotowane najlepiej podczas studiów podyplomowych.

Tabela 45. Obszary terapii, do których absolwenci studiów licencjackich zostali najlepiej przygotowani.

Wersja kwestionariusza	Obszar zaburzeń															
	Dyslalia		ORM		Afazja		Jąkanie/ niepl. mów.		Niedosluch		Zab. neur. dzieci		Zab. neur. dorosłych		Inne	
	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%	l. os.	%
Kwestionariusz internetowy (602)*	524	87,04	380	63,12	229	38,04	172	28,57	155	25,75	147	24,42	108	17,94	31	5,15
Kwestionariusz tradycyjny (288)	228	79,17	193	67,01	101	35,07	60	20,83	61	21,18	60	20,83	22	7,64	9	3,13
Razem (890)	752	84,49	573	64,38	330	37,08	232	26,07	216	24,27	207	23,26	130	14,61	40	4,49

* W nawiasie podano liczbę wypełnionych kwestionariuszy w wersji internetowej, tradycyjnej i razem.

Jako 100% przyjęto liczbę wypełnionych kwestionariuszy na danym poziomie kształcenia. Wyniki nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Absolwenci studiów podyplomowych, którzy wypełnili ankietę internetową, najlepiej ocenili swoje przygotowanie terapeutyczne w obszarze dyslalii – 524 osoby (87,04%) oraz opóźnionego rozwoju mowy – 380 osób (63,12%). Wśród odpowiedzi „inne” najwięcej, bo aż 8 osób (3,15%) zaznaczyło autyzm, 6 osób (2,36%) – dysleksję i 5 osób (1,97%) – terapię osób po laryngektomii.

Absolwenci studiów podyplomowych, którzy uzupełnili kwestionariusz w wersji tradycyjnej, również najlepiej ocenili swoje przygotowanie terapeutyczne w obszarze dyslalii – 228 osób (79,17%) oraz opóźnionego rozwoju mowy – 193 osoby (67,01%). Wśród odpowiedzi „inne” 2 osoby (0,69%) zaznaczyły dysleksję. Pojedyncze osoby wskazały, że zostały przygotowane do terapii w obszarach: komunikacji alternatywnej i wspomagającej, Biofeedbacku, dysglosji, rozszczepów, zaburzeń przetwarzania słuchowego, terapii niemowląt i zespołu Downa.

6.5. Podsumowanie

Trzeci etap opracowania *Raportu o stanie kształcenia logopedów* polegał na zebraniu informacji od absolwentów studiów logopedycznych różnych poziomów kształcenia dotyczących ocen poszczególnych uczelni w zakresie przygotowania teoretycznego i praktycznego oraz obszarów logopedycznych, do diagnozy i terapii których zostali przygotowani najlepiej podczas studiów. Dane dotyczące przygotowania teoretycznego na studiach logopedycznych otrzymane od respondentów wypełniających kwestionariusze w wersji internetowej i tradycyjnej wskazują, że absolwenci oceniają kształcenie teoretyczne na uczelniach dobrze i bardzo dobrze. Aż 545 absolwentów (38,30%) oceniło swoje przygotowanie teoretyczne na 4 punkty, a 458 absolwentów (32,18%) oceniło przygotowanie teoretyczne na 5 punktów.

Nieco gorzej zostały ocenione przez absolwentów uczelnie w zakresie przygotowania praktycznego. Wprawdzie największa liczba absolwentów, bo aż 426 (29,94%) oceniła swoje przygotowanie na 4 punkty, ale 377 osób (26,49%) przyznało uczelniom z praktycznego przygotowania do zawodu logopedy tylko 3 punkty.

Analiza odpowiedzi respondentów wskazuje, że absolwenci wszystkich poziomów studiów najlepiej są przygotowani do prowadzenia diagnozy w zakresie dyslalii – 1200 osób (84,33%) i opóźnionego rozwoju mowy – 899 osób (63,18%). Zaznaczając odpowiedź „inne”, respondenci najczęściej wskazywali, że zostali dobrze przygotowani teoretycznie w obszarach: autyzm, diagnoza osób po laryngektomii, dysleksja.

Podobne wyniki uzyskano od absolwentów, którzy wskazali, że najlepiej studia przygotowały ich do prowadzenia terapii w zakresie dyslalii – 1176 osób (82,64%) i opóźnionego rozwoju mowy – 886 (62,26%). Zaznaczając odpowiedź „inne” respondenci najczęściej wymieniali: autyzm, terapię osób po laryngektomii, dysleksję.

Zakończenie

Raport o stanie kształcenia logopedów jest pierwszym w Polsce zbiorem danych związanych z weryfikacją uczelni, na których prowadzone są studia logopedyczne oraz analizą danych uzyskanych zarówno od kierowników studiów logopedycznych, jak i absolwentów.

Dane do *Raportu* zbierano od stycznia do września 2020 r. Etap I i II *Raportu* obejmuje dane związane z kształceniem logopedów w latach 2018–2020. Etap III, w którym absolwenci oceniali uczelnie, dotyczył lat 2020 i wcześniejszych.

Informacje zebrane od rektorów szkół wyższych podczas I etapu *Raportu* wskazują, że w Polsce brak jest bazy uczelni, w których odbywa się kształcenie logopedów. Otrzymane do *Raportu* informacje z Ministerstwa Edukacji i Nauki nie obejmują wszystkich szkół, w których odbywa się kształcenie logopedów. Podobnie w internetowej bazie RADon nie ma wielu szkół kształcących logopedów na poziomie licencjackim i magisterskim. Nie istnieje również żadna baza zawierająca wykaz szkół wyższych kształcących logopedów na poziomie podyplomowym.

Informacje zebrane od kierowników studiów logopedycznych podczas II etapu *Raportu* wskazują, że brak jest na uczelniach ujednoczonych bloków tematycznych, a w niektórych uczelniach nie ma podziału przedmiotów na bloki tematyczne. W różnych uczelniach różnie przedstawia się liczba godzin zarówno teoretycznych, jak i praktycznych. Wszystkie uczelnie organizują praktyki studenckie w resorcie oświaty, natomiast nie wszystkie kształcą przyszłych logopedów praktycznie w resorcie zdrowia.

Różnie kształtuje się na uczelniach weryfikacja kandydatów. Choć większość uczelni prowadzi z kandydatami rozmowę kwalifikacyjną, to znajdują się wśród uczelni i takie, które nie prowadzą szczegółowej weryfikacji, a jedyną formą klasyfikującą na studia logopedyczne jest analiza dokumentów.

Brak jest również ujednoczonej formy zakończenia studiów. Najczęściej wymienianą formą zakończenia jest obrona pracy dyplomowej.

Informacje zebrane od absolwentów studiów logopedycznych podczas III etapu *Raportu* wskazują, że pomimo ogromnych różnic w organizacji kształcenia, absolwenci dobrze i bardzo dobrze oceniają kształcenie w zakresie teoretycznym i praktycznym, a uczelnie najlepiej przygotowują logopedów do diagnozy i terapii dyslalii i opóźnionego rozwoju mowy.

Wskazaną w *Raporcie* różnorodność w kształceniu powinny ujednoczyć opracowane w 2019 r. *Standardy kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego, nauczyciela logopedy i nauczyciela prowadzącego zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka*²¹, w których ustalono liczbę godzin teoretycznych i praktycznych przygotowujących do zawodu logopedy. Ponadto *Standardy* określają przygotowanie merytoryczne w zakresie wiedzy i umiejętności absolwenta oraz przygotowanie dydaktyczno-metodyczne w zakresie wiedzy i umiejętności. Zebranie danych z uczelni za 2–3 lata pozwoli określić, w jakim stopniu uczelnie dostosowały kształcenie do wyznaczonych standardów oraz uregulowały kształcenie w zakresie zawodu logopedy.

²¹ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/informacja-w-sprawie-standardow-kształcenia-przygotowujacego-do-wykonywania-zawodow> [dostęp 20.08.2020 r.].

Przypisy

J. Gruba, *Technologia informacyjna w logopedii*, Gliwice 2009.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie wykazu zawodów regulowanych i działalności regulowanych, przy wykonywaniu których usługodawca posiada bezpośredni wpływ na zdrowie lub bezpieczeństwo publiczne, w przypadku których można wszcząć postępowanie w sprawie uznania kwalifikacji.

<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19820030019/U/D19820019Lj.pdf>

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180000227/O/D20180227.pdf>

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001668/U/D20181668Lj.pdf>

<https://cmkp.edu.pl/wp-content/uploads/pdf/040-Neurologopedia-podstawowy-2018.pdf>

https://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82aw_O%C5%82tuszewski

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zaw%C3%B3d_regulowany

<https://radon.nauka.gov.pl/dane/studia-prowadzone-na-okreslonym->

[kierunku?levels=2&pageNumber=1&name=Logopedia&pageSize=30&fieldName=name
&sortOrder=ASC](https://radon.nauka.gov.pl/dane/studia-prowadzone-na-okreslonym-kierunku?levels=2&pageNumber=1&name=Logopedia&pageSize=30&fieldName=name&sortOrder=ASC)

<https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-w-sprawie-standardow-kształcenia->

[przygotowujacego-do-wykonywania-zawodow](https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-w-sprawie-standardow-kształcenia-przygotowujacego-do-wykonywania-zawodow)

<https://www.gov.pl/web/nauka/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych-1>

Aneks 1

UWAGA! Klikając w nazwę uczelni, można przejść do szczegółowej analizy informacji o tej uczelni.

Studia licencjackie²²

Absolwenci ocenili 29 uczelni, które kształcą logopedów na poziomie studiów licencjackich. Kwestionariusz ankiety dotyczący studiów licencjackich uzupełniło 184 absolwentów. W tabeli 1. zamieszczono średnie oceny otrzymane przez uczelnie w zakresie przygotowania teoretycznego i praktycznego. Uczelnie ułożono w kolejności od największej liczby oceniających osób.

Tabela 1. Ocena uczelni kształcących logopedów na poziomie licencjackim w opinii absolwentów.

Lp.	Nazwa i status uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
1.	Uniwersytet Gdański , woj. pomorskie, publiczna	3,95	2,89	19	4,50	3,70	10
2.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	3,79	2,68	19	2,88	2,50	8
3.	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej , woj. mazowieckie, publiczna	5,00	4,77	13	–	–	0
4.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie , woj. małopolskie, publiczna	3,08	3,00	12	3,56	3,22	9
5.	Uniwersytet Łódzki , woj. łódzkie, publiczna	4,00	2,75	12	–	–	0
6.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie , woj. lubelskie, publiczna	4,44	3,56	9	4,40	3,60	5
7.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierunek Pedagogika specjalna specjalność logopedia – profilaktyka i terapia , woj. wielkopolskie, publiczna	2,88	2,25	8	–	–	0
8.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie , woj. warmińsko-mazurskie, publiczna	4,14	2,86	7	–	–	0
9.	Uniwersytet Warszawski , woj. mazowieckie, publiczna	3,86	2,14	7	4,25	3,50	4
10.	Warszawski Uniwersytet Medyczny ,	4,17	3,00	6	–	–	0

²² Przedstawione dane zamieszczone są również na stronie <https://www.komlogo.pl/index.php/ankieta-studia>

Lp.	Nazwa i status uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
	woj. mazowieckie, publiczna						
11.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku , woj. podlaskie, publiczna	3,00	2,00	5	4,00	2,00	1
12.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierunek Filologia polska specjalność logopedyczna , woj. wielkopolskie, publiczna	5,00	5,00	3	–	–	0
13.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, kierunek logopedia z audiologią , woj. mazowieckie, publiczna	4,00	4,00	3	–	–	0
14.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu , woj. warmińsko-mazurskie, publiczna	4,67	4,33	3	4,00	4,00	1
15.	Akademia Ignatianum w Krakowie , woj. małopolskie, publiczna	3,50	2,00	2	–	–	0
16.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, kierunek filologia polska, spec. język polski z logopedią , woj. mazowieckie, publiczna	4,00	5,00	1	5,00	4,00	1
17.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	3,00	3,00	1	4,00	3,00	1
18.	Uniwersytet Zielonogórski , woj. lubuskie, publiczna	2,00	2,00	1	–	–	0
19.	Uniwersytet Szczeciński , woj. zachodniopomorskie, publiczna	4,00	3,00	1	2,00	2,00	1
20.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie , woj. mazowieckie, publiczna	3,00	4,00	1	–	–	0
21.	Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach , woj. świętokrzyskie, niepubliczna	4,00	4,00	1	–	–	0
22.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu , woj. małopolskie, publiczna	4,00	4,00	1	–	–	0
23.	UniTerra w Poznaniu , woj. wielkopolskie, niepubliczna	3,00	1,00	1	–	–	0
24.	Uniwersytet w Białymstoku , woj. podlaskie, publiczna	2,00	1,00	1	–	–	0
25.	Pomorska Wyższa Szkoła Nauk Stosowanych w Gdyni , woj. pomorskie, niepubliczna	–	–	0	5,00	5,00	1
26.	Uniwersytet Opolski , woj. opolskie, publiczna	–	–	0	4,00	4,00	1
27.	Uniwersytet Wrocławski , woj. dolnośląskie, publiczna	–	–	0	3,00	2,00	1
28.	Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie , woj. warmińsko-mazurskie, niepubliczna	–	–	0	2,00	2,00	1
29.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka , woj. mazowieckie, niepubliczna	–	–	0	5,00	5,00	2

*Na szarym tle zaznaczono najlepiej ocenianą uczelnię.

Teoria – średnia ocena przygotowania teoretycznego,
Praktyka – średnia ocena przygotowania praktycznego,
Liczba respond. – liczba respondentów

Przyjmując liczbę respondentów powyżej 10 osób oceniających oraz uzyskaną ocenę z przygotowania teoretycznego i praktycznego powyżej 4,0, można zauważyć, że wymienione kryteria spełnia tylko jedna uczelnia w Polsce kształcąca logopedów na poziomie licencjackim – **Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.**

Uniwersytet Łódzki (oceniony przez 12 absolwentów) uzyskał ocenę 4,0 z teoretycznego przygotowania studentów, natomiast praktyczne przygotowanie absolwenci ocenili na 2,75.

Pozostałe uczelnie, ocenione przez więcej niż 10 absolwentów, uzyskały oceny poniżej 4,0 przy czym należy zwrócić uwagę, że niżej kształtują się oceny absolwentów dotyczące przygotowania praktycznego niż teoretycznego.

Na uwagę zasługują studia na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu, ponieważ na tej uczelni istnieją dwa kierunki kształcące logopedów:

- kierunek filologia polska specjalność logopedyczna – ze średnią ocen 5,0 (teoria) i 5,0 (praktyka),
- kierunek pedagogika specjalna specjalność logopedia – profilaktyka i terapia – ze średnią ocen 2,88 (teoria) i 2,25 (praktyka).

Analizując wyniki otrzymane w poszczególnych uczelniach, można zauważyć, że absolwenci znacznie wyżej oceniają przygotowanie teoretyczne niż praktyczne. Ozwierciedla się to również w komentarzach absolwentów zamieszczonych pod szczegółową analizą danych każdej uczelni.

Aneks 2

Studia magisterskie

Absolwenci ocenili 22 uczelnie kształcące logopedów na studiach na poziomie magisterskim. Kwestionariusz ankiety dotyczący studiów magisterskich uzupełniło 254 absolwentów. W tabeli 2. zamieszczono średnie oceny otrzymane przez uczelnie z przygotowania teoretycznego i praktycznego. Uczelnie ułożono w kolejności od największej liczby oceniających osób.

Tabela 2. Ocena uczelni kształcących logopedów na poziomie magisterskim w opinii absolwentów.

Lp.	Nazwa i status uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
1.	Uniwersytet Gdański , woj. pomorskie, publiczna	3,84	3,00	19	4,56	3,67	9
2.	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej , woj. mazowieckie, publiczna	4,67	4,56	18	4,63	4,19	27
3.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie , woj. małopolskie, publiczna	2,69	2,63	16	3,61	3,72	18
4.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie , woj. lubelskie, publiczna	4,38	3,75	16	4,17	3,33	18
5.	Uniwersytet Warszawski , woj. mazowieckie, publiczna	4,13	3,27	15	4,17	2,83	6
6.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	2,91	2,27	11	3,82	3,59	17
7.	Uniwersytet Łódzki , woj. łódzkie, publiczna	4,13	3,13	8	–	–	0
8.	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku , woj. podlaskie, publiczna	3,63	2,63	8	–	–	0
9.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierunek pedagogika specjalna specjalność logopedia kliniczna , woj. wielkopolskie, publiczna	2,57	1,71	7	–	–	0
10.	Warszawski Uniwersytet Medyczny , woj. mazowieckie, publiczna	4,29	4,00	7	–	–	0
11.	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie , woj. małopolskie, publiczna	4,17	4,17	6	–	–	0
12.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierunek filologia polska specjalność logopedyczna , woj. wielkopolskie, publiczna	4,60	4,20	5	–	–	0
13.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie , woj. warmińsko-mazurskie, publiczna	3,33	2,00	3	–	–	0
14.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka ,	4,00	4,00	3	–	–	0

Lp.	Nazwa i status uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
	woj. mazowieckie, niepubliczna						
15.	Pedagogium Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie , woj. mazowieckie, niepubliczna	4,33	4,33	3	4,00	3,00	1
16.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach , woj. mazowieckie, publiczna	4,50	4,50	2	–	–	0
17.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, kierunek Filologia polska specjalność logopedia , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	3,00	2,50	2	–	–	0
18.	Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach , woj. świętokrzyskie, niepubliczna	3,00	4,00	2	3,50	3,50	2
19.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, kierunek Pedagogika specjalna – logopedia , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	5,00	5,00	1	–	–	0
20.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach , woj. świętokrzyskie, publiczna	2,00	4,00	1	–	–	0
21.	Instytut Badań Edukacyjnych , woj. mazowieckie, publiczna	–	–	0	5,00	5,00	1
22.	Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku , woj. kujawsko-pomorskie, niepubliczna	–	–	0	5,00	5,00	1
23.	WSP TWP , woj. mazowieckie, niepubliczna	–	–	0	5,00	4,00	1

*Na szarym tle zaznaczono najlepiej ocenianą uczelnię.
Teoria – średnia ocena przygotowania teoretycznego,
Praktyka – średnia ocena przygotowania praktycznego,
Liczba. respond. – liczba respondentów

Przyjmując liczbę respondentów powyżej 10 osób oceniających oraz uzyskaną ocenę z przygotowania teoretycznego i praktycznego powyżej 4,0, można zauważyć, że wymienione kryteria spełnia tylko jedna uczelnia w Polsce kształcąca logopedów na poziomie magisterskim – **Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie**.

Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie (oceniony przez 16 absolwentów) oraz Uniwersytet Warszawski (oceniony przez 15 absolwentów) uzyskały ocenę powyżej 4,0 z teoretycznego przygotowania studentów, natomiast przygotowanie praktyczne absolwenci ocenili na 3,75 (UMCS) i 3,27 (UW).

Należy zwrócić uwagę, że na dwóch uczelniach otwarte są po dwa kierunki kształcące logopedów:

1. Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu:

- kierunek filologia polska specjalność logopedyczna – ze średnią ocen 4,60 (teoria) i 4,20 (praktyka),

- kierunek pedagogika specjalna specjalność logopedia – profilaktyka i terapia – ze średnią ocen 2,57 (teoria) i 1,71 (praktyka).

2. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu:

- kierunek filologia polska specjalność logopedia – ze średnią ocen 3,00 (teoria) i 2,50 (praktyka),
- kierunek pedagogika specjalna – logopedia – ze średnią ocen 5,0 (teoria) i 5,0 (praktyka).

Absolwenci studiów magisterskich wyżej oceniają przygotowanie teoretyczne niż praktyczne. Analizując wypowiedzi absolwentów, znajdujące się pod szczegółową oceną każdej uczelni, można zwrócić uwagę na głosy dotyczące powtarzanych przez wykładowców treści na studiach licencjackich i magisterskich. Wielu absolwentów podkreśla również, że studia przygotowały ich do zawodu w minimalnym stopniu, natomiast wiedzę (w tym podstawową) musieli uzupełniać na kursach i szkoleniach.

Aneks 3

Studia podyplomowe

Absolwenci ocenili 98 uczelni kształcących logopedów na studiach podyplomowych. Kwestionariusz ankiety dotyczący studiów podyplomowych uzupełniło 602 absolwentów. W tabeli 3. zamieszczono średnie oceny otrzymane przez uczelnie z przygotowania teoretycznego i praktycznego. Uczelnie ułożono w kolejności od największej liczby oceniających osób.

Tabela 3. Ocena uczelni kształcących logopedów na poziomie podyplomowym w opinii absolwentów.

Lp.	Nazwa uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
1.	Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie , woj. lubelskie, niepubliczna	4,84	4,21	19	5,00	5,00	1
2.	Uniwersytet Śląski w Katowicach , woj. śląskie, publiczna	4,31	3,50	16	3,88	3,53	34
3.	Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu , woj. dolnośląskie, publiczna	4,60	4,27	15	4,60	4,40	5
4.	Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu , woj. dolnośląskie, niepubliczna	4,00	3,08	12	–	–	0
5.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie , woj. lubelskie, publiczna	4,27	3,18	11	4,58	3,88	26
6.	Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie , woj. małopolskie, publiczna	3,30	2,80	10	3,82	3,41	17
7.	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu , woj. wielkopolskie, publiczna	3,40	2,60	10	3,94	3,31	16
8.	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej , woj. mazowieckie, publiczna	4,50	3,38	8	4,42	4,21	19
9.	Uniwersytet Łódzki , woj. łódzkie, publiczna	3,88	3,88	8	4,17	3,67	6
10.	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie , woj. małopolskie, niepubliczna	4,25	3,50	8	4,20	4,00	5
11.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu , woj. warmińsko-mazurskie, publiczna	4,29	3,86	7	–	–	0
12.	Uniwersytet Wrocławski , woj. dolnośląskie, publiczna	2,83	2,17	6	3,30	3,00	23
13.	Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu , woj. wielkopolskie, niepubliczna	3,00	2,50	6	–	–	0
14.	Collegium Da Vinci z siedzibą w Poznaniu , woj. wielkopolskie, niepubliczna	3,33	2,67	6	3,60	3,20	5
15.	Akademia WSB ,	3,50	3,33	6	3,00	2,00	2

Lp.	Nazwa uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
	woj. śląskie, niepubliczna						
16.	SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny siedziba w Warszawie, woj. mazowieckie, niepubliczna	2,33	2,00	6	4,50	4,50	2
17.	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	3,50	2,25	4	3,57	2,86	7
18.	Uniwersytet w Białymstoku , woj. podlaskie, publiczna	4,75	5,00	4	3,92	3,77	13
19.	Dolnośląska Szkoła Wyższa z siedzibą we Wrocławiu , woj. dolnośląskie, niepubliczna	2,50	2,00	4	3,88	3,88	8
20.	Uniwersytet Gdański , woj. pomorskie, publiczna	3,67	4,33	3	4,68	4,41	22
21.	Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach , woj. mazowieckie, publiczna	3,33	3,00	3	–	–	0
22.	Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach , woj. świętokrzyskie, niepubliczna	3,33	3,33	3	–	–	0
23.	Uniwersytet Opolski , woj. opolskie, publiczna	3,67	3,00	3	4,60	4,00	15
24.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach , woj. świętokrzyskie, publiczna	4,00	4,00	3	3,00	1,00	1
25.	Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku , woj. kujawsko-pomorskie, niepubliczna	3,67	2,33	3	–	–	0
26.	Uniwersytet Rzeszowski , woj. podkarpackie, publiczna	4,33	4,33	3	4,33	4,00	3
27.	Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy , woj. kujawsko-pomorskie, niepubliczna	3,33	3,00	3	–	–	0
28.	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku -Białej , woj. śląskie, publiczna	3,67	3,33	3	3,00	2,33	3
29.	Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu , woj. śląskie, niepubliczna	4,00	2,67	3	–	–	0
30.	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim , woj. świętokrzyskie, niepubliczna	3,67	3,33	3	–	–	0
31.	Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu , woj. kujawsko-pomorskie, niepubliczna	3,33	2,67	3	–	–	0
32.	Uniwersytet Warszawski , woj. mazowieckie, publiczna	4,50	4,00	2	4,33	3,72	18
33.	Akademia Ignatianum w Krakowie , woj. małopolskie, publiczna	3,50	2,50	2	4,33	3,67	6
34.	Uniwersytet Szczeciński , woj. zachodniopomorskie, publiczna	2,00	2,00	2	4,30	4,10	10
35.	Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości w Gliwicach (w likwidacji) , woj. śląskie, niepubliczna	4,50	4,50	2	5,00	5,00	1
36.	Olsztyńska Szkoła Wyższa im. Józefa Rusieckiego , woj. warmińsko-mazurskie, niepubliczna	4,00	4,00	2	3,33	3,67	3
37.	Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Lesznie , woj. wielkopolskie, niepubliczna	3,00	2,00	2	–	–	0

Lp.	Nazwa uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
38.	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu , woj. opolskie, niepubliczna	3,50	4,00	2	3,00	3,00	2
39.	Podkarpackie Centrum Usług Dydaktycznych , woj. podkarpackie	4,50	4,00	2	–	–	0
40.	Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego , woj. podkarpackie, niepubliczna	4,50	4,00	2	–	–	0
41.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	1,00	1,00	1	3,60	3,00	5
42.	Uniwersytet Zielonogórski , woj. lubuskie, publiczna	5,00	5,00	1	4,10	3,50	10
43.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Janusza Korczaka , woj. mazowieckie, niepubliczna	4,00	4,00	1	5,00	5,00	1
44.	Tarnowska Szkoła Wyższa z siedzibą w Tarnowie , woj. małopolskie, niepubliczna	4,00	3,00	1	–	–	0
45.	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna "Pomerania" w Chojnicach , woj. pomorskie, niepubliczna	4,00	4,00	1	3,00	3,00	1
46.	Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie , woj. zachodniopomorskie, niepubliczna	3,00	2,00	1	3,00	3,00	1
47.	Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin w Warszawie , woj. mazowieckie, niepubliczna	1,00	1,00	1	-	-	0
48.	Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu , woj. dolnośląskie, niepubliczna	4,00	5,00	1	-	-	0
49.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy , woj. kujawsko-pomorskie, niepubliczna	5,00	4,00	1	5,00	4,00	1
50.	Wielkopolska Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Środzie Wielkopolskiej , woj. wielkopolskie, niepubliczna	2,00	1,00	1	2,00	2,00	1
51.	Centrum Rozwoju i Edukacji w Łodzi , woj. łódzkie	5,00	5,00	1	–	–	0
52.	Wyższa Szkoła Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych w Warszawie , woj. mazowieckie, niepubliczna	4,00	2,00	1	–	–	0
53.	Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Karola Goduli w Chorzowie , woj. śląskie, niepubliczna	2,00	2,00	1	–	–	0
54.	Studium Doskonalenia Menedżerów Oświaty , woj. wielkopolskie	4,00	4,00	1	–	–	0
55.	PWSZ , woj. pomorskie, publiczna	5,00	5,00	1	–	–	0
56.	ISP , woj. śląskie	4,00	3,00	1	–	–	0
57.	Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna z siedzibą w Tarnowie , woj. małopolskie, niepubliczna	3,00	3,00	1	4,00	4,00	1
58.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy , woj. dolnośląskie, publiczna	3,00	3,00	1	–	–	0

Lp.	Nazwa uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
59.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie , woj. lubelskie, publiczna	5,00	5,00	1	–	–	0
60.	Wyższa Szkoła Biznesu – National Louis University z siedzibą w Nowym Saczu , woj. małopolskie, niepubliczna	2,00	1,00	1	–	–	0
61.	Krakowski Instytut Rozwoju i Edukacji , woj. małopolskie	4,00	4,00	1	–	–	0
62.	Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi , woj. łódzkie, niepubliczna	4,00	4,00	1	3,00	5,00	1
63.	Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej , woj. śląskie, niepubliczna	5,00	5,00	1	3,50	3,00	4
64.	Małopolska Wyższa Szkoła im. Józefa Dietla w Krakowie , woj. małopolskie, niepubliczna	5,00	5,00	1	–	–	0
65.	Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim , woj. lubuskie, publiczna	2,00	2,00	1	–	–	0
66.	Elpax , woj. śląskie, niepubliczna	2,00	1,00	1	–	–	0
67.	Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu , woj. wielkopolskie, niepubliczna	3,00	2,00	1	–	–	0
68.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu , woj. podkarpackie, publiczna	4,00	3,00	1	–	–	0
69.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi , woj. łódzkie, niepubliczna	4,00	3,00	1	3,75	3,75	4
70.	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie , woj. mazowieckie, publiczna	5,00	5,00	1	3,75	4,00	8
71.	Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie , woj. mazowieckie, niepubliczna	3,00	3,00	1	–	–	0
72.	Wyższa Szkoła Bankowości i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim (realizacja przez KIRE) , woj. małopolskie, niepubliczna	3,00	3,00	1	–	–	0
73.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie , woj. mazowieckie, niepubliczna	3,00	2,00	1	5,00	4,00	1
74.	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie , woj. warmińsko-mazurskie, publiczna	–	–	0	4,25	4,00	4
75.	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie , woj. małopolskie, publiczna	–	–	0	5,00	3,00	1
76.	Pedagogium Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie , woj. mazowieckie, niepubliczna	–	–	0	4,00	4,00	1
77.	Instytut Badań Edukacyjnych , woj. mazowieckie, publiczna	–	–	0	4,00	3,00	3
78.	Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusk , woj. mazowieckie, publiczna	–	–	0	5,00	4,50	2
79.	Akademia Polonijna w Częstochowie , woj. śląskie, niepubliczna	–	–	0	1,00	1,00	1
80.	Centrum Usług Dydaktycznych ,	–	–	0	5,00	5,00	1

Lp.	Nazwa uczelni	Lata 2015–2020			Przed 2015 r.		
		Teoria	Praktyka	Liczba respond.	Teoria	Praktyka	Liczba respond.
	woj. podkarpackie						
81.	Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika , woj. kujawsko-pomorskie, publiczna	–	–	0	4,00	3,00	1
82.	Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna , woj. pomorskie, niepubliczna	–	–	0	5,00	3,00	1
83.	Gnieźnieńska Szkoła Wyższa Milenium z siedzibą w Gnieźnie , woj. wielkopolskie, niepubliczna	–	–	0	4,50	3,50	2
84.	Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach , woj. śląskie, niepubliczna	–	–	0	4,50	5,00	2
85.	Instytut Studiów Podyplomowych Pedagogium w Gliwicach , woj. śląskie	–	–	0	5,00	5,00	1
86.	Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych w Koszalinie , woj. zachodniopomorskie, niepubliczna	–	–	0	4,00	2,00	1
87.	Małopolska Szkoła Wyższa w Brzesku , woj. małopolskie, niepubliczna	–	–	0	4,00	4,00	1
88.	Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli , woj. podkarpackie, niepubliczna	–	–	0	4,00	4,00	1
89.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu , woj. dolnośląskie, publiczna	–	–	0	4,00	4,00	1
90.	Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku , woj. mazowieckie, niepubliczna	–	–	0	3,00	4,00	1
91.	Uniwersyteckie Centrum Edukacji , woj. zachodniopomorskie	–	–	0	3,00	2,00	1
92.	Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie , woj. śląskie, publiczna	–	–	0	4,00	4,25	4
93.	Wszecznica Mazurska w Olecku , woj. warmińsko-mazurskie, niepubliczna	–	–	0	5,00	5,00	1
94.	Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi , woj. łódzkie, niepubliczna	–	–	0	4,50	4,50	2
95.	Wyższa Szkoła Ekonomii Turystyki i Nauk Społecznych , woj. świętokrzyskie	–	–	0	3,00	2,00	1
96.	Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach , woj. świętokrzyskie, niepubliczna	–	–	0	3,00	3,00	1
97.	Wyższa Szkoła Pedagogiczno-Techniczna w Koninie , woj. wielkopolskie, niepubliczna	–	–	0	4,00	4,00	1
98.	Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu , woj. dolnośląskie, niepubliczna	–	–	0	5,00	5,00	1

*Na szarym tle zaznaczono dwie najlepiej oceniane uczelnie.
Teoria – średnia ocena przygotowania teoretycznego,

Praktyka – średnia ocena przygotowania praktycznego,
Liczbarespond. – Liczba respondentów

Przyjmując liczbę respondentów powyżej 10 osób oceniających oraz uzyskaną ocenę z przygotowania teoretycznego i praktycznego powyżej 4,0, można zauważyć, że wymienione kryteria spełniają dwie uczelnie w Polsce kształcące logopedów na poziomie podyplomowym – Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie i Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Ponieważ w Polsce nie istnieje baza studiów podyplomowych, na podstawie tabeli można domyślać się, że wiele szkół prowadzących w przeszłości studia podyplomowe z logopedii obecnie takich studiów nie prowadzi (numeracja od 74 do 98).

W większości uczelni absolwenci ocenili wyżej przygotowanie teoretyczne niż praktyczne.

